

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Borisori nefrancați nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Insere
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukos Nachf.,
W. Augenthaler & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek & Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 23.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și strălămate:
Pe un an 40 francoi, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 123 -- Anul LXXI.

Brașov, Vineri 6 (19) Iunie.

1908.

Năvala maghiarizării.

Au mare grabă Ungurii dela pu-
tere ca să facă să se voteze toate
proiectele de lege, cu cari vor să-și
proptească și întărească politica lor
de maghiarizare. Acum sunt încă stă-
pâni desăvârșiți în dietă și peste de-
stinele țării. Ce va fi însă mâne
Dumnezeu mai știe, căci astăzi toate
merg și se schimbă c'o iuteală care
de multe-ori te pune în uimire. Așa
dară să stăm înainte până putem.

Apponyi merge însă prea de-
parte când zice că politica sa este
numai o urmare a politicii școlare,
urmata de bărbați ca Eötvös. Să ne
ierțe, dar în privința aceasta să de-
sebește ca cerul de pământ liberalis-
mul lui Eötvös de iesutismul lui
Apponyi. Adevărat că Apponyi a in-
trat în urmele premergătorilor săi,
dar nu în ale lui Eötvös, ci în ale
miniștrilor de pe vremea lui Tisza,
a lui Banffy etc. cari dacă ar fi putut
ne-ar fi sorbit pe noi Români într'o
lingură de apă, ca să nu mai fie nici
pomană de graiul nostru în țara asta.
De astădată Apponyi a fost cel puțin
sincer, arătând în dietă, pe când s'a
desbătut proiectul de lege pentru
gratuitatea învățământului poporal, că
guvernul trebuie să-și ajute încă cu
confesiunile și lăsând ca aceste să-și
susțină școalele mai departe, căci
statul n'are bani să înființeze pretu-
tindeni școale de stat, pentru care
i-ar trebui multe milioane, și așa sute
de mii de copii, ar rămânea fără școală.

Prin legea, care spune să nu se
mai ia nici o taxă școlară dela copii,
statul câștigă tot mai mare influență,
tot mai mare putere, spre a face ca
în școalele confesionale, învățământul
să corespundă cerințelor patriotice ma-
ghiare. Imputarea ce i să face, că ar
iutebuița silă ca să se învețe limba
maghiară, nu-l atinge pe el (Apponyi),
fiindcă, zice, sila aceasta s'a introdus
deja prin legile de mai înainte. Iși
spală dar și mâinile ca Pilat și sfâr-
șeste c'o amenințare, zicând: „Statul
întinde mâna sa prietinească fiecăruia,

cel ce nu o prinde ci o refuză, tre-
buie să poarte însuși sau consecințele
sau urmările.“

Inzadar deputații naționaliști, între
cari Dr. I. Maniu, Dr. Ștefan Pop și
d. Damianu, au combătut cu tărie
proiectul. Inzadar protopopul Damian
a dovedit, că și prin proiectul de față
ministrul umblă să răpească auton-
omia națională culturală a bisericilor,
căci majoritatea camerei tocmai a-
ceasta dorindu-o și voindu-o, a primit
și acest proiect de lege fără nici o
modificare.

Proverbul însă zice: „Socoteala
de acasă nu se potrivește cu cea din
târg“.

Se vor lovi și aceste legi ca cele
premergătoare de stâncile vieții, care
nu să dirige după dorințele lui Appo-
nyi și soții, ci după legile firei ce nu
se pot schimba nici prin poftete, nici
prin volnicia oamenilor.

Când vine o nenorocire pe om
ca și pe popor, nu vine numai sin-
gură ci este însoțită de multe alte
rele. Le vom suporta și îndura toate
până ce întărindu-se, prin munca și
stăruințele noastre neobosite, con-
știința națională a poporului român,
va trebui să sosească și pentru noi
vremea ca să ne bucurăm, ca toate
popoarele lumii civilizate, de liberta-
tea noastră deplină și neștirbită.

La jubileul „Gazetei“.

Almașul-mare, 15 Iunie 1908. —
Trimit 3 (trei) cor. la *fondul jubilar*
esprimând sincere felicitări luptăto-
rilor noștri.

Ana Filep născ. Poruțiu.

Deva, 15 Iunie 1908. — Trimit
pentru *fondul jubilar* al „Gazetei Tran-
silvaniei“ 4 (patru) cor. rugându-vă a
primi și din parte-mi felicitări la ju-
bileul dublu.

George Csato,
jude reg. în penziune.

Unimăt, 12 Iunie 1908. Vă gra-
tulez la jubileul de 70 de ani și tri-

mit pentru *fondul jubilar* 20 (două-
zeci) cor., implorând binecuvântarea
lui Dumnezeu asupra D-Voastră și a
mușei cinștite în care osteniți.

Grigoriu Pop,
preot.

Bistra, (Munții apuseni) 11 Iunie
n. 1908. — Mult stimat Domnule
Director! Din incidentul jubileului de
70 ani al „Gazetei Transilvaniei“, care
a fost prima făclie ce a luminat nea-
mului românesc, la îndemnul meu au
contribuit mai mulți fruntași și eco-
nomi suma de 32 cor. 48 fil. pentru
fondul jubilar al „Gazetei“.

Toți contribuenții doresc „Ga-
zetei“, ca să o conserve bunul Dum-
nezeu până la complenirea veacurilor,
iar Spectabilului domn Director, pre-
cum și muncitorilor cari poartă greaua
povară, tărie și putere mulți-mulți ani.

Alexandru Papiu,
preot gr. cat., v.-protopop onorar.

Eată numele contribuenților amin-
tiți m'ai sus:

Alexandru Papiu preot, Romul Marcu
preot din Bistra câte 1 coroană, Laurențiu
Nicoară preot Roșia 1 cor., Iuliu Coroian
învăț., Aureliu S. Micu învăț. din Bistra
câte 1 cor., Simeon Goia notar, Sobodol,
1 cor., Iosif Catalina primar com., Ioan
Balea s. primar com., Ioan Haiduc corist,
Teodor Achim cantor, Augustin Iustian,
Vasile Goia comerciant, Constantin Balea
econom, Ioan Salmen ospătar, George Ris-
teiu Donea, Dumitru Todea maestru faur,
Samson Bota frezar, Emil Gligor, Iuliu
Gligor, George Risteiu I. Petreș econom,
Todor Goia I. Petru, Vasile Nariță, Bistra
câte 1 cor., Constantin Ilisie 60 b., Maria
Selage, Nicolae Selage Floricel, Nicolae Ba-
lea I. Ioan, Augustin Hudriciu Bistra, câte
50 bani, Filon Roman învăț. Săulia de
Câmpie 50 b., Linuța Gera Bistra 44 b.,
Petru Sicoe corist, Vasile Briciu, Lina
Goia, Amalia Andreșel George Bucca I.
Achim, George Olariu, Vasile Popa I. Ni-
colae, Nicodim Balea, Petru Ciocan, Ioan
Achim Hulea, Ana Salmen, Ioan Petrinca,
Ioan Berindee, Irimie Bucca I. Ioan Bistra
câte 40 b., Nicolae Balea I. Petruț, Teodor
Boncea, Tica Bucca, Vasile Adam I. Avram,
Bistra, câte 20 bani, Nicolae Crețu I. Ioan
Bistra, 30 b., Macavei Rai, Bistra 12 b.,
George Găta I. Todor 12 b., Achim Bucca
Bistra 20 b. Suma totală 32 cor. 48 bani,

care sumă s'a trîmis Redacțiunei noastre
de d-l Alesandru Papiu preot în Bistra.

Brașov, 2 (15) Iunie 1908. — Mult
Stimate D-le Director și Onorată Redac-
țiune! Cine ar fi crezut în anul 1837 că
„Gazeta Transilvaniei“ își va serba în anu
acesta jubileul de 70 de ani al existențe
sale, că va putea străbate ani atât de vi-
foroși și atât de plini de cumpene grele
pentru bietul popor? Dar să nu uităm că
Români totdeauna au avut un ocrotitor
în ceriu, care nici când nu i-a părăsit, care
le-a purtat neîncetat de grijă și care i-a
smuls din cele mai cumplite nevoi și pe-
ricole. Acest Ocrotitor, când era nevoia și
pericolul mai mare a dat Românilor băr-
bați de o energie deosebită, bărbați însu-
flețiți de ideea unității și a solidarității
naționale și bărbați cu sentimentele nobile
cari i-au scăpat de perire și pericole: i-au
condus la liman și i-au împins neconținut
pe calea culturii și înaintării, pe calea
întăririi și a prosperității. De bună samă
că printru acești bărbați cu drept cuvânt
putem număra și pe conducătorii acestei
„Gazete“. George Barițiu, Iacob Mureșian
și poetul național Andreiu Mureșianu. Ear
de prezent o conduce venerabilul d-l Dr.
Aurel Mureșianu. Putem fi mândri de acești
bărbați, de acești stâlpi ai culturii națio-
nale, cari cu munca lor apostolească au
împrăștiat norii cei deși ce ne retrăgeau
lumina și căldura binefăcătoare a soarelui.

Zic sus și tare cu toți acei cari își
iubesc în adevăr neamul: Să trăiască în
veci memoria marilor propagatori și apos-
toli ai culturii naționale românești, tră-
iască actualul director al „Gazetei“ Dr. A.
Mureșianu. Dumnezeu să-i deie sănătate și
putere de muncă să-o conducă și în viitor
cu aceeași vigoare și zel cu care a con-
dus'o în trecut pe această bătrână „Ga-
zetă“. Mulți ani înainte spre fala și întă-
rirea neamului românesc!

Ioan Brânzeo,
meseriaș măestru-ozmar.

NB. Trimit pentru *fondul jubilar* 4
(patru) coroane.

Pentru *fondul jubilar* au mai con-
tribuit: D-l Andrei Voina comerciant
în Sinaia în amintirea soției sale 10
coroane.

D-l Ananie Boldor director școlar
în Codlea 2 cor.

D-l Iosif Pop, preot în Comana-
inferioară 1 cor. (una) 50 b.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Fugi.

Fugi, fugi tu de streinul, ce ț-a ieșit în cale!
Nu vezi, nu simți tu ghița din zimbetu-i ironic?
Zdrobită-i și credința în sufletu-i demonic.
Fugi, Fugi: rămiți stăpână pe gândurile tale!

Să nu-i dorești iubire, iubirea lui e vifor,
Iubirea lui e otravă: te arde și te îngheață,
Și-o să blastemi clipa, în care l-ai văzut
De 'ntia dată în viață.

I. Costa.

Traian la Tapee (Tapia).

Pe câmpul luptei din 102.

— Urmare. —

„Feciorescul“ și „Negruța“.

Pe dealul Tapeei Traian se ivește
Crâncena lovire de pe șes privește.
Unde roș de sânge curge răul lat,
Și peste șes munții-n capete se bat.
Greaua pedestrima curge infurtunată,
Fulgeră armele-n zău întunecată.
Maurii de-a stânga dau peste Sarmați,
Cutremur se vârful 'nalților Carpați,
Și pământul geme, izvoarele seacă,

În spume de sânge armăsari se 'neacă
Răgnetele crunte se 'naită valuri:
Stâncile gigante pornesc de pe dealuri
Pustiind în vale oștile romane,
Geții vin de a stânga cu a lor buzdugane,
Imbrăcați în zale, cu paloșe late
Cu praștii și sulii știu ei a se bate.
Dacii în fund așteaptă armia romană
Cruntă este lupta, moartea este Doamnă,
Săgețile plouă în venin muiate
Dela dos, din coaste, 'n fiice parte;
Gem legionarii să-'ndoiesc în brazdă!
Soarele s'ascunde neputând să vadă:
Nimicirea Romei orașului sfânt
A iei legioane 'nfrante la pământ!
Câmpia și munții în purpur se înoiște
Vântu'n nori de sânge ceriul învălește,
Iar Decebal sală și se 'nveselește.
Căci a lui oștire tot mai mare crește.
Cohoartele Romei crunt sunt decimate.
Ghioajele zbor-fulger zdrobind pepturi

[late,
Caii în copite a lor trupuri îngroapă
Și din a lor sânge bălauri s'adapă,
Căci din patru laturi Dacii, Geții, Sarmații
Incunjur' Romanii și închid Carpații.
Cursa e urzită, nu mai e scăpare
Fulgeră pe munte, trăznește în vale.
Lung Traian privește de pe acel munte.
Zeilor se 'nchină îi roagă să-l ajute.

Și pe când inelul în jur lanț se strânge
Scăldând cohoartele în unde mari de
[sânge,

Dela strămtori iată cumplii voinici apar
Și din codrii sute mii de Daci răsar.
Garda odihnită a lui Decebal
Cade ca trăznetul în vale de pe deal.
Armia romană urlă cu turbare
În mormânt și-'n ceriuri mai vede scăpare
Nu cunoaște locul, conzului se strâng
La Traian cu toții coifurile-și frâng,
Căci și acest munte, unde ei au stat,
Garda lui Decebal l'a încunjurat.
Dar iată prin codru s'aude o talangă,
Și iute din tufe sare o Capră neagră,
Cu ujer plin de lapte până la pământ
Cu coarne sucite, văscute 'n argint,
Cu clopotul de aur pe salbă de zmaragd,
Bătută cu pietrii scumpe și diamant,
Traian cu conzului o privește mirați
Capra umblă roată din clopot sunând
Iși tot cheamă iedul cu un glas plâpând.
Codrul clocotește ca de vânt suflat,
Și-'n măgură apare un voinic ciudat,
Imbrăcat în za'e, dela brâu în sus
Cu o tunică largă din piele de urs,
Cu opinci de bour până la genunchi.
Cu o piatră în praște de o sută de funți,
Lat este șerparul până subsuori
Cu cap de bălaur e bătut în flori,
In șerpar deasupra se văd tupilate

Cu mănunchiuri groase două paloșe late
De Cezar aproape voinicul pășește
Pe Traian, Conzului — aprig îi privește,
Și cu-'n glas de doină sonor legănat:
Chiamă la el Capra strigând ne-'ncetat:
»Negruță, Negruță, vino! haid curând
»Căci iedu-i la stână și va fi flămând,
»Capră măiestoasă, viță de 'mpărat
»Pe zeita Dochia chiar tu ai lăptat,
»Și Zeul Zamolxis bea laptele tău
»Măiastră Negruță din viță de zeu!
»Vino căci furtuna să sue pe munte
»Colo-'n jos pe vale sunt trăznete multe,
»Negruță, Negruță, vino! haid la deal,
»Că trecem cu stăua colo spre Ardeal,
»Unde acum zinele, silvele s'adună
»Pe capul regelui împletind cunună,
»Care-'nvinge lumea și-a Romei putere
»Azi o nimiciră! Dacia nu piere!
— Cine ești voinice, Maxiam întreabă,
»De ce mergi așa iute, de ce ț-i degrabă?
»Haid mai povestește: Negruța ne vinzi
»Căți dau pe ea moșie cu ochii cât cuprinzi!
— »Fecioresc« mă chiamă sunt cioban
[la curte,
»Codrul mi-e mamă, m'am născut pe
[un munte,
»Negruța e zeita caprelor din țară
»A iei stăpânire nu poate se piară!
»Dară tu, străine, zici că'mi dai moșie
»Și tu loc de groapă nu ai să-ți sapi ție,

Revista politică.

În ședința de Sâmbătă a dietei s'a început desbaterea proiectului pentru învățământul popular gratuit, care s'a și votat în general și în special în ședința de alaltăieri, Marți. În contra proiectului s'au ridicat deputații naționaliști, cerând luarea dela ordinea zilei a proiectului. Deputații sași au declarat că noul proiect jignește pe susținătorii de școală. În deosebi dep. sas *Gresskowitz* s'a ridicat contra proiectului zicând că e o mare greșală ca copii, fără privire la starea materială a părinților, să primească instrucțiunea gratuită în școală. În țară sunt foarte mulți analfabetți, cari nu s'au lipsit de școală, fiindcă nu ar fi voit să cerceteze școala, ci pentru că nu au avut școală la îndemână. În loc deci ca statul să vină cu un astfel de proiect de lege, mai bine venia cu un proiect despre înmulțirea școalelor. Proiectul ar trebui schimbat în sensul acela, ca instrucțiunea gratuită să devină facultativă. Proiectul cere și garanții împotriva loialității față de țară. Ei — Sașii — se consideră pe sine de buni patrioți, dar cu toate acestea nu pot abandona limba lor nemțească. Văzând pericolul ce-i amenință însă prin noul proiect, ei sunt siliți a se apăra. Admiră lupta Românilor pentru limba lor, cunoaște pericolul ce-i amenință pe Sași și din parte românească și tocmai acest pericol li îndeamnă ca dânșii — Sașii — să nu primească proiectul de lege.

Dintre deputații naționaliști au luat cuvântul d-nii: Goldiș, Dr. Maniu, Dr. Vlad, Dr. St. C. Pop și V. Damian, combătând energic proiectul. Dep. V. Goldiș ține deja de greșit și titlul, cu care s'a botezat noul proiect de lege, încât trebuia numit „proiect pentru instrucțiune lipsită de didactru și taxe școlare“, și nu așa după cum s'a numit, căci numirea nu corespunde scopului ce-l urmărește proiectul. În școalele confesionale gr.-or. române este de mult introdus deja învățământul gratuit. În distribuirea ajutoarelor de stat pentru diferitele școale confesionale vede o mare nedreptate săvârșită cu anumite tendințe. Reprobă maghiarizarea forțată, așa după cum se face la periferii, unde învățătorii români sunt dați afară din slujbe, fiindcă nu pot satisface dorințele și pretenziunile inspectorilor școlari. (*Strigăte*: Suntem în țeara ungurească!) Vasile Goldiș: Cu forța nu se poate ajunge la rezultat. Acțiunea dă naștere reacțiunii și aceasta cei competenți ar trebui să o știe. Românii ar învăța cu mult mai lesne

și mai bucuros limba maghiară, dacă nu i-ar sili să o învețe.

Toată lupta deputaților naționaliști și sași a fost însă zadarnică, căci noul proiect a fost votat aproape neschimbat.

Intr'o convorbire ce a avut-o ministrul de interne Andrassy cu deputatul dela Seghedin, Becsey, acest din urmă l'a întrebat, că după noua lege electorală câți deputați va avea Seghedinul. La aceasta a răspuns Andrassy cu aceea, că deși nu a făcut noua arondare, dar atât poate spune de pe acum, că Seghedinul după noua lege va alege 4—5 deputați. În decursul verii va chema ministrul la sine pe toți fișpanii săi, pentru ca împreună cu dânșii să facă noua arondare pe comitate. Din enunțările aceste ziarele șoviniste deduc, că elementul maghiar va fi totuși reprezentat destul de bine în parlamentul compus pe baza votului universal.

Proiectul de lege pentru învățământul popular economic.

Proiectul acesta prezentat dietei de ministrul Apponyi și care va fi lăsat în desbatere la toamnă, constă din 44 articole, cari cuprind următoarele dispozițiuni:

Comunele, în cari populația în parte covârșitoare se ocupă cu economia, și în cari sunt cel puțin 50 de adulți de ambe sexe, cari n'au avut puțină școală cerceteze vre-o școală secundară, comercială, civilă ori populară superioară, și sunt obligați să cerceteze școala de repetiție, acele comune sunt obligate să înființeze școli populare de economie.

Comuna numai cu învoiala și permisiunea comisiunii administrative poate închide școala. Atari școli pot înființa din proprii puteri: statul, confesiunile, reuniuni înființate în scopul acesta și indivizi privați. Comuna numai în acel caz poate fi absolută dela obligămintul înființării unei atari școli, dacă vreunul dintre susținătorii școalelor înființează o școală populară pentru învățământul economic. Înființându-se o astfel de școală, cursul de repetiție de trei ani dela școalele populare încetează. Învățaceii industriei și de prăvălie, dacă în vre'o comună, unde se află înființată o școală pentru economie, nu ar exista o școală pentru învățacei, aceștia sunt obligați să cerceteze școala de economie. Dacă mai mult de 25 de astfel de învățacei sunt înscriși la școala de economie ei trebuie să instruiți și în desen.

În comuna, în care numărul celor obligați la cercetarea școlii de repetiție, este de cel puțin 120, și dacă iartă mijloacele materiale ale comunei, în școala elementară de economie de învățământul economic se grijește un învățător specialist în materie de economie. În celelalte cazuri învățătorul dela școala elementară propune și economie.

Băieții se instruzionează separat de fete; dacă însă numărul fetelor nu trece de 50, obiectele de învățământ comune se propun laolaltă ambelor sexe. Obiectele de economie însă au să se propună separat.

În comunele, în cari există atari școli, învățământul este obligat pentru toți aceia, cari au datorința să cerceteze școala de repetiție. Drept aceea părinți, tutorii, economii sunt siliți să-și țină copii începând dela vârsta de 12 ani până la 15 ani, 3 ani de arândul la școala de economie, dacă copiii n'au avut prilejul să se împărtașească de învățământul superior din școala populară, ori nu umblă la cursul pentru ucenici, ori la școala de repetiție confesională populară. Dacă un elev obligat la cercetarea școlii de economie nu știe bine ceti și scrie, nici socoti cu numeri întregi după cele patru operațiuni fundamentale, ori nu poșede în măsură corăspunzătoare limba maghiară, atare elev este obligat să cerceteze un an cursul pregătitor dela școala de economie, iar după aceea să cerceteze 3 ani până la vârsta de 16 ani școala de economie. În aceasta școală timpul destinat pentru învățământ este de 8 luni.

Obiectele de învățământ obligate în școala de economie sunt următoarele: religionea și morala; obiecte de economie cetitul, scrisul, compoziția de stil; geografia, istoria, constituția, igiena, îngrijirea copiilor de fiță; elementele științelor naturale.

În școalele de economie învățământul este cu desăvârșire gratuit, elevi deci nu plătesc nici taxe de primire, nici didactru, nici taxe de penziune pentru învățător. În aceste școli limba de propunere este cea maghiară.

Școlile acestea stau sub inspecțiunea supremă a ministrului. Legea aceasta intră în vigoare cu 1 Septemvrie c.

Iarăși pădurile noastre de pe Țara Oitului ș. a.

Semnele caracteristice ale stejarului pedunculat sunt:

Stejarul pedunculat are: muguri groși și ovoizi cu vârful obtuz ori rotund. Frunza lui dă mai târziu — după gârniță — prin Maiu și cade pe la sfârșitul lui Octomvrie și când ea este roșietică, de asemenea și lăstarul al doilea de Iunie e roșu purpuriu. Foile îi sunt alterne aproape fără codiță și dela vârful câte 4—5 grămădite la olaltă în formă de buchet. Ele au numai o codiță de tot scurtă de nu trece de 1 cm. ori sunt aproape șezătoare direct pe rămurica *subsessile*. Au și câte 4—5 loburi rotunde de fiecare parte cu creștături de câte 7—12 cm. de a dânci și 4—5 cm. de largi. Frunza la început roșietică mai târziu devine de un verde deschis; pe ambele părți e lucie dar dosul e ceva mai spălăcit. Floarea iese deodată cu frunza și floarea mascula este în ciorchiră de 3—4 cm. de lungă cu multe flori pe ea, iar cele femele sunt solitare, roșietice, abia de un cm. de lungi ascunse la baza foilor și încă puțin dezvoltate pe timpul înfloririi. După fecundație ghinda este cu totul închisă în cupă, până

pe la finea lui Iunie, când apoi începe să crească și ea.

Ghindele lui sunt câte 2—3 la olaltă și au o codiță lungă de 4—5 cm. un peduncul, de unde i-s'a dat numirea de pedunculat. Ghinda lui dezvoltată e lungăreată și la început verde-albastră (brumată) mai târziu gălbue-brună și are niste dungii pe lături către vârful pe cari — dacă ștergem bruma de pe ea — dispar dar reapar iarăși dacă le ținem la răcoare ori la umezeală. Cupa aci este în formă de tupsie lunsă, aci ca o ceașcă adâncă, cu mulți solzi aspri pe dinafară, în lăuntru este netedă dar marginea ei tăioasă Ghinda împunsă de niște insecte din specia „Cynips“ se difermează cu totul și produce așa numiții *colțari*, cari conțin multă tanină. Ghinda stejarului pedunculat este de ordinar cea mai mare de 2—3 cm. lungă și 1—1.5 cm. groasă. Ea se coace și cade prin Septemvrie și Octomvrie. Este cea mai bună pentru îngrășat porcii și dă o slănină dulceagă și solidă.

Ghinda, pusă toamna în pământ, încolțește peste iarnă și primăvara răsare îndată ce s'a încălzit pământul. Dacă o sămănăm ori punem numai primăvara în pământ, atunci peste iarnă trebuiește stratificată în paie ori în frunze într'un loc nici prea umed, dar nici prea uscat, și pusă în păcănt numai primăvara, ea răsare după 3—4 săptămâni. Dar prinde direct și aceea, care cade de pe copaci. Unele pasări o ascund în pământ — *Corvus frugilagus* — și nu o mai găsec și răsare și aceea, acolo unde nu se găsec de loc stejari prin apropiere. Un hectolitr de ghindă cântărește 70—80 klgr. și au până la 22,000 ghinde. Ia se poate pune cu sapa direct ori în urma plugului, dar și în rămăturile porcilor domestici ori sălbatici, și să se acopere cu grapa. Se pune nu totdeauna regulat, ori risipim prea multă sămânță, și deci este mai nimerit de a o pune întâi în grădină ori școală, și o plantăm numai ca puietii de 1, 2, 3, 4, 5 ani. Puietii de 1 an și de doi sunt mai nimeriți, căci se prind mai ușor și punem câte un singur puiet într'o groapă; facem deci economie de spese și de sămânță. Stejarul se reproduce des și prin lăstari, dacă buturuga nu este prea bătrână, dar lăstarii nici odată nu ajung să dea tulpine așa drepte și frumoase, ca cele din sămânță. Forța de lăstărire a lui durează sute de ani.

Port și rădăcină. Toți stejarii au rădăcini pivotante și adânci. În prima linie este stejarul pedunculat

»Privește în vale, și-n codru și-n munți
»Spre voi vulturii aceia, s'adună așa crunți,
»La noi Dumnezeii nu se vând! Moșia
»O cumpărăm prin luptă, izbind cu praștia
»După-cum ciobanul își apără turma
»De ursi, de lupi, de tigri, ducându-le urma,
»Până-n viziună să bagă la ei!
»Și co'n pumn în frunte le creapă capu'n [trei]

»Așa noi țara sfântă ne-o apărăm de rele
»Pe inimicii noștri tăind în bucățele!!!
»Dar cel cu haina albă, cu capu'-ncununat
»Ce stă ca și o stâncă, privește nemișcat,
»Este zăul vostru? E Marte? El e doară?
»De ce nu va ridică pe toți pe subsuoară?
»Rugați-l să vă ducă departe'n apus
»Prin norii ceriului pe la Lună pe sus,
»Căci iată timpul trece și Decebal cu zeii
»Vorbit-au contra voastră să sloboadă [zmeii]

»Cari cu o falcă-n ceriuri, cu una pe pământ
»Vor înghiți c'aceia să n'aveți nici mormânt
»Jertfiți acestui zeu mându trintristat
»Muiati-l să vă ajute că-i timp întârziat.
—»*Fecioresc!* începe Traian către cioban
»Menit ești să porți toga de conzul Roman,
»Condu-ne spre stâna în care servești
»Pe căi laterale ale zeitelor cerești.
»Potecele sfinte prin munții înalți
»Arată-le! Căci altcum vă-nec între [Carpați!]

»Cu mame, fi, cu capre, cu zeii voștri [deodată
»Și-ntoarce-voi pământul pe partea cealaltă
»Răsturna-voi ceriul de-asupra țării tale
»Și cu munți cu tot voi îngropa-o'n mare!
»Zicând cu glas de trănnet, din pieptul de oțel,
»Cu ochi aprigi de stela privea Traian la el,
»Cum fața-n foc îi joacă, cum inima i se zbate,
»Cum muschii groși se umfla sub vinele [incordate
»Cum tremură praștia, ciobanul cum se'naltă
»Și oblu sta-n mărire în a lui Traian față:
—»O zeule teribil, cu inima de piatră
»Dă! rupe, risipește, făți voia cea turbată!
»Căci ceriul de vei sparge, vei locui Tartarul
»De vei surpa pământul? Iți va cădea altarul
»Ca zeu cu a ta putere toate le poți face
»Strivind ceriul, pământul, după cum îți place
»Eu nu-mi vând Dumnezeul și patria mea [mamă]

»Munții sfinți cu zine în cetăți de aramă,
»Dar ca să-ti moi mânia, cumplita ta ură
»Aduce-ți voi jertfă cum tatăl meu făcură
»Și chiar pentru tine ca să te împăciuiesc,
»Las turme-nvăduvite, pe mine mă jertfesc
»Las munții și plaiuri și mama mea pădure
»Stupii la izvoară, poenile cu murea,
»Las zinele zeite și ființe iubitoare
»Cu zimbetul de inger cu sinul lor de floare,
»Las brazii, colnici în dor de doina mea
»Și las tot, ce-n lume-un cioban poate lăsa,
»Las slujba mea și curtea, cetatea și palatul

»Și ce-i mai sfânt în lume? — Îmi las pe [împăratul.

»Acest jertfe doară o Zeule din ceriu
»Măiavor a ta inimă să fie chiar de fer!
»Primește cu voie bună, jertfa inimii drepte
»Și cruță apoi viața la mame, prunci și fete!
— A zis »*Fecioresc!* și se sufucă-n coate
»Ca fulgerul cu mâna două paloși scoate
»Și unul îl aruncă spre ceriul înalt
»În piept izbește groznic apoi pe celalalt,
»Sângele bulbucă în izvoară sus spre munte
»Frumosul copil moare cu o senină frunte,
»Conzuli toți roată, ca d'n vis deodată
»Privesc la el și tremur, s'adună laolaltă.
»Căci iute se-ntâmplase și acuma Traian:
—»Da, vrednic ești voinice de toga de Roman,
»În alb îl îmbrăcară, la tabără l'au dus
»Să-i facă înmormântare dupăcum au spus.
—»Acest neam mare în lume'l voi înrudi [cu noi
»Căci pruncii lui din fașă sunt groznicii [eroi,

»Cari își caută moartea pentru libertate
»Cari unul singur este o întreagă cetate!
»*Negruta* se scoală, fuge la el — zbiară
»Și-aleargă perdută prin pădurea rară
»Clopotul îi suna-n echo în deal și vale
»Pe unde ea calcă siminic răsare!
»Maxiam, conzul, departe-o urmărește
»Prin negrele prăpăstii după ea pornește
»Și se perde-n codru pe poteci ascunse,
»Până ce pe un creștet de munte ajunge

Aici într'o vale Negruța a dispărut
»Și mai mult conzul nu o a mai văzut,
»Dar a văzut ceva, de el nu mă parte
»Încât tremurătoare fiori îl străbate!
»Decebal cu garda voinici mii și sute
»Prin toiul crunt al luptei coboria pe munte,
»Să-ncunjure culmea și dealul înalt
»Unde el cu cezarul la luptă s'a uitat.

Câmpul zeului.

Scapătă soarele, de sânge adăpat,
»Și adânc suspină, Traian împărat!
»Crâncena ciocnire și pierderea mare
»A intristat Cezarul afară din cale,
»Veșmintele-și rupe, ranele leagă
»Pe câmpul perzării umblă noaptea întreagă,
»Căci oastea sa toată este încunjurată
»Cum să nu mai scape vie nici odată!
»Însă târziu noaptea în cort la el apare
»Maxiam conzul cere ascultare:
—»Divule Cezare veste bună ție
»Bună sănătate mare bucurie,
»Urmărind eu capra, am ajuns pe o culme
»Prin poteci ascunse de întreaga lume,
»Printre stânci înalte este o curmătură
»Care nu-i închisă nici la fund nici gură,
»Dispune Cezare trupe rezervate
»Să vină cu mine la dușman în spate!
»Ca să se implinească proverbul așa:
»Cine altui groapă sapă, el cade în ea!
—»Iată voi dispune brav conzul îndată:
»Dute și-mi vestește întreaga mea gardă,

care și formează dela început o rădăcină verticală pivotantă, care pătrunde până la 2 m. adâncime în pământ apoi începe să iasă rădăcinile adventive laterale, cari pătrund și ele adânc în pământ. Acest sistem rădăcinal profund și puternic îi dă lui o putere de rezistență deosebită, atât contra furtunelor și uraganelor cât și contra secetei și înghețurilor și chiar inundațiilor.

Creșterea lui este înceată la început și neregulată, mai des strimbat decât drept. În cei doi ani abia ajunge la 1 m. înălțime, ca să scape din iarbă și burueni și apoi ține un repaos de mai mulți ani 6—8 spre a-și înfige adânc rădăcinile, iar deasupra pământului formează o tufă, ca să se apere de vânturile reci. Dela 10—12 ani înainte însă i-se suprimă lăstarii laterali și atunci începe se crească frumos cu multă vigoare și se îndreaptă. În acest stadiu trebuie să întrevină omul, ca să-i dea o creștere regulată — între 10—40 ani — el fiind predispus a și forma mai mult coroana decât tulpina. În acest interval el trebuie ținut în strimtoare, ca să nu aibă mai mult spațiu și lumină decât este absolut necesar, silindul să crească drept în sus și acoperindu-i poalele. Este mai nimerit de a-l ține în strimtoare silindul să meargă de sine în sus, decât al curății noi de crengi, cari lasă ciote și noduri. Se potrivește bine cu el fagul, care are o creștere egală cu el, și-i ține mai bine umezeala — sau în caz de lipsă cu alți stejari, cari să-l apere de vânt și de uscăciune. Virful lui să fie totdeauna liber, dar crengi laterale să nu producă decât puține și subțirele. Unde esențele moi cari cresc mai iute decât el, tind al înăbuși sau pun în umbră, acelea trebuie tăiate ori redate, ca să-i dăm totdeauna strictul necesar de lumină și de spațiu, dar nu mai mult. Coaja lui până la 18—20 ani este lucie argintie și conține 15—20 % tanină și se întrebunțează la argășitul peilor; mai târziu ea creapă și să scortșoșează având crepături neregulate de 5—6 cm. adânci. Cu scortșoșarea ei se pierde considerabil din tanină.

(Va urmă).

Despărțământul Brașov al «Asociației» la Christian.

— 17 Iunie n. 1908.

În ziua de 15 Iunie st. n. a. c., a doua zi de Rosalii, și-a ținut despărțământul I Brașov al «Asociației» adunarea generală ordinară în comuna Christian. Favorizați de un timp frumos au grăbit a lua parte un număr frumos de

oaspeți. Cu trenul de 9 oare și 8 minute dimineața au sosit oaspeții brașoveni în gara Christianului, unde d-l învăț. Geras. Popa îi binevoitează cu o vorbire însuflețită la care răspunde pe scurt d-l director al despărțământului Andrei Bârseanu, mulțumind popoului pentru dragostea manifestată. După aceea oaspeții brașoveni s-au suit în trăsurile ce erau la îndemână, iar poporul din localitate ce era de față în gară, s'a arangiat în șiruri de 4, ear în frunte mergea muzica-fanfară română din frunțașă comună Râșnov, care a ridicat mult nimbul sărbătorii — percurgând astfel strada principală până au ajuns în fața bisericii române. Ajunși acolo întreaga mulțime a intrat în biserică, unde s'a servit liturghie și parastas întru amintirea celor răposați.

La 10 oare și trei sferturi din zi s'a terminat serviciul divin. După eșirea din biserică întreg comitetul despărțământului precum și membrii «Acordului» în frunte cu d-nii P. Popovici și N. Oancea jun. au făcut vizită la locuința parohului local Virgil Pop.

La oarele 12 din zi d-l președinte A. Bârseanu deschide adunarea în edificiul școlii române, unde era de față mult popor. Din discursul rostit cu acest prilej, ținut la perfectul înțeles al popoului, rețin următorul pasagi, redându-l în următoarele:

Venind în mijlocul D-Voastră, nu venim ca oamenii străini, ci la oameni de o limbă și o lege cu noi. Chiar primirea frumoasă, care o ați făcut o dovedește aceasta. În viața noastră culturală de mult se simțea lipsa de a se înființa societăți și asociațiuni. Nemuritorul Andrei Șaguna a luat această hotărâre de a se înființa această tovarășie mare — asociațiunea pentru literatura română și cultura popoului român. Asociațiunea dispune azi de o sumă nu tocmai mare de bani. De aceea fiecare binevoitor al popoului nostru ar trebui să contribuie după putință cu obolul său.

...Răspunderea preotului și învățătorului în aceste timpuri este cu atât mai mare. Poporul român să iubească cartea, căci știința e o avuție pentru oricine, aceasta este o necesitate nu numai pentru bărbați, ci și pentru femei. — Mamele române au datorința sfântă ași crește copiii în spirit religios-moral. Se simte deosemena lipsa de legături de bunăînțelegere între inteligență și popor, precum și de sprijin reciproc.

După ce mai arată încă și alte necesități la poporul nostru, dând totodată sfaturi prețioase popoului adunat, încheie între aclamări însuflețite de «să trăiască» ce isbucneau din gura popoului. După terminarea cuvântului de deschidere din partea președintelui — parohul local Virg. Pop salută în cuvinte frumoase comitetul «Asociației» și pe numeroșii oaspeți.

Se trece după aceea la citirea raportului despre activitatea comitetului în cursul anului expirat. D-l profesor Alex. Bogdan secretarul comitetului referă în cauză, constatând, că în anul expirat s'au ținut 4 prelegeri populare la sate, arată după aceea numărul membrilor fundatori, ordinari și sprijinitori ai acestui despărțământ. Anunță după aceea decisiul comitetului, în înțelesul căruia la anul viitor se vor distribui 2 premii acelor învățători, cari vor dovedi, că în comuna lor vor instrua mai mulți analfabeți. Fiecare premiu va fi de 50 cor.

D-l N. Căldărea funcț. de bancă, ce-țește raportul despre starea casei. Re-curge la binevoitorul sprijin al popoului nostru, pentru a contribui la fondul Asociațiunii, care este încă mic.

După acesta urmează d-l Alex. Bogdan, cetind raportul despre bibliotecile populare ale despărțământului. Atrage atențiunea bibliotecarilor diferitelor agenturi pentru a îngriji mai bine cărțile ce se dau spre citire publicului, esprimându-și totodată dorința, ca bibliotecarii diferitelor agenturi să facă raport despre numărul cetitorilor.

Punctul 5 a fost alegerea unei comisiuni pentru censurarea socotelilor prezentate de comitet și a alteia pentru înscrierea de membrii noi.

Disertațiuni au fost două, una ținută de păr. Aur. Nistor din Arpătac, despre economia schimbătoare și mistuirea nutretului în stomacul vitelor, ear a doua a fost ținută de d-l N. Hamsea despre «Poporul român și meseriile». Ambele au fost interesante și primite cu căldură.

D-l adv. Dr. C. Moga referă după aceea la punctul 5 — aflând socotelile da bune. Se fixează bugetul pe 1908/9. Alegerea a doi membrii, cari să represinte despărțământul la adunarea generală e «Asociațiunii», care în anul acesta se va ține în Șimleul-Silvaniei — se lasă în grija comitetului. Propuneri de sine stătătoare nu au fost.

Vechiul director al acestui despărțământ A. Bârseanu în urma multelor sale ocupațiuni interne și externe, abdicând din acest post se alege cu unanimitate ca nou director d-l profesor Nicolae Bogdan, care primind mulțumește celor de față pentru cinstea dată. La oarele 3 d. a. fostul director mulțamește conducătorilor și popoului din loc pentru buna primire, răspunzând în termeni calzi păr. local Virg. Pop.

Banchetul ținut în grădina dela restaurantul «Pomul verde» a decurs cu însuflețire, rostindu-se numeroase toast, dintre cari relevez toastul d-lui A. Bârseanu, închinând pentru prietenii culturii și asociațiunii. D-nul avocat I. Lenger toastează pentru popor. D-nul N. Vecerde golește paharul în sănătatea preoților și învățătorilor din localitate. Inv.-dir. I. Dariu pentru poporul din Cristian. Prof. Alex. Bogdan închină pentru dl A. Bârseanu. Parohul Ios. Maximilian pentru femeia română. Veteranul inv.-dir. pens. G. Proca pentru conducătorii «Asociațiunii». D-nul Geras. Popa pentru comitetul desp. Dl P. Pop pentru noul director al desp. N. Bogdan etc. etc.

Foarte mult a ridicat nimbul sărbătorii «Acordul» a cărui conducere este pusă în mâna dibace a d-lui inv. N. Oancea — aducându-i-se și pe această cale cea mai profundă mulțumită.

Din comitele din jur, am notat între participanți pe domni: Const. Proca, par. Râșnov, G. Proca inv. pens. Râșnov, Ananie Boldor inv.-dir. cu d-na din Codlea A. Nistor paroh Arpătac și Nicolae Hamsea econom Ghimbav.

Dintre omeții brașoveni au luat parte: d-na și d-l N. Bârseanu cu d-soara Broșu, d-na și d-nul Dr. N. Vecerde cu d-soara Petric, dl jude P. Pop, I. Lengeru, G. Dima, Dr. A. Bogdan, G. Venter, Căldărea, majorul literat, părintele Maximilian cu d-na și d-soara, Ilie Savu, I. Dariu, C. Nedelcu, P. Percea, Dr. C. Moga, Dr. Sânpetrea, Dr. Străvoiu, Tr. Florian, P.

Popovici, N. Oancea jun., Dr. Lacea, V. Branisce, I. Murăroiu, G. Mercheșan, Tr. Jarca, V. Neguț, N. Furnică, D. Marcea, A. Gămulea, G. Pregelorean, R. Ardelean, G. Goava, I. Vlad, V. Stoica etc.

Adunarea din Cristian a fost fără îndoială una din cele mai frumoase serbări culturale, cari s'au ținut în ultimii ani în ținutul țării Bârsei.

Ghimbășanul.

STIRILE ZILEI.

— 5 Iunie v.

† Traian H. Pop, colaborator intern și redactor al «Gazetei» timp de 15 ani a răposat luni în floarea etății bărbătești. Eri a fost înmormântat în comuna sa natală Șard. Redacția «Gazetei Transilvaniei» a fost reprezentată prin d-l prof. I. Muresianu, care a depus o cunună mare cu inscripțiunea «Neuitatului Traian H. Pop — Redacțiunea «Gazetei Transilvaniei».

Răposatul, pe care îl jelește numeroasa sa familie, soția sa Leontina și patru copii ai săi, a fost unul din cei mai zeloși colaboratori și la «Gazeta» noastră de Duminecă și un luptător neobosit și curajos. A suferit și un an închisoare de stat la Seghedin.

Fiei memoria în veci bine cuvântată!

Serbarea jubileului «Gazetei» în Brașov. Suntem rugați a da loc următoarei scrisori-circulare trimise frunțașilor români din Țara Bârsei: Stimată domnule! Duminecă în 8 (21) Iunie la 11 1/2 oare înainte de prânz avem să ne prezentăm la d-l Dr. Aurel Muresianu spre a-l saluta din incidentul serbării jubileului de 70 de ani al «Gazetei Transilvaniei». Sara conduct de torțe. După conduct întâlnire colegială într'un local comun. Locul de întâlnire este Casina română și înainte și după prânz. Vă rugăm să luați parte negreșit, ca să fim cu toții reprezentați. Rugăm să comunicați această invitare și altor frunțași din comuna D-voastră, căci toți ne sunt bineveniți și ne servesc de podoabă la această serbare. Brașov, în 5 (18) Iunie 1908. Cu distincă stimă, în numele comitetului arangiator al festivității:

Ioan Lengeru, președinte, Dr. Alex. Străvoiu și Dr. Const. Moga, notari.

Maj. Sa Moharchul va lua reședința de vară în Ischl pe la sfârșitul lui Iunie st. n. în Ischl Maj. Sa va sta până la 8 Septembrie, când se va reîntoarce la Viena pentru a asista la requiem-ul, ce se va oficia în memoria împărătesei Elisaveta. Pe la mijlocul lui Septembrie Maj. Sa va pleca la manevrele cele mari.

Curtea regală română la Sinaia. Marți dimineața Regele și Regina României au plecat la Sinaia, unde vor sta toată vara.

Un mare foc în comuna Sind. Ni se scrie Onorat Redacțiune! Cu mare mâhnire sufletească Vă aducem la cunoștință, că: în comuna Sind situată aproape de Turda, comitatul Turda-Arieș, în 11 Iunie a. c. st. n., din neprecăuțiunea unei femei s'a iscat un incendiu care, fiind nutrit de un vânt mare, a prefăcut în cenuse 24 case de locuit dimpreună cu superedificațiile și recușitele economice. Bieții oameni fiind toți la câmp la sapa cucuruzului au rămas numai cu vestmintele pe ei. Paguba se urcă la 120.000 coroane. Vă rugăm a

Ceremoniile se fac prin pontificalele roman, îmbrăcat în togă galbină, zgrăvită cu capuri de lei, vulturi și bălauri.

Altarele sunt gata. Cezarul în toga albă ca spuma, ține coarnele taurului, pontificele îl junghie, cupa o întinde Cezarului, care aruncă sângele în foc.

Când la altarul lui Zamolxis a jertfit, mulți prinsioneri Daci au plâns de bucurie, poate și «Feciorescul» a simțit în mormânt bucuria liniștitoare a sufletului său.

Retezatul mirat privește la acestea serbări, — și noi am privi încă zi și noapte, dar iată, — vâlul cade nu se mai vede tabloul imaginei, — numai un glas se aude un glas profetic, care răsună de pe altarele din «Câmpul zeului»:

Până când Român vei fi!
Nu te teme că-i peri!

Vântul pribeag văjeind prin codrii și munți, a suflat vâlul și acela iar a căzut deasupra mormintelor, — umbrele eroilor au dispărut, — numai urmele lor ne-au rămas, și scumpa, sfânta noastră moșie, de care suntem mândrii, pe care o iubim ca moaștele strămoșilor, ca pe numele nostru în veci neperitor.

Lugoj, 1908 Maiu.

Ioan Rodina.

Eu mă duc în frunte și tu lângă mine
Astfel să cătam lei la a lor vizuinel!
Prin noapte pe lună codrul frunza-și bate
Peste late ape trec umbre înșirate,
Tăcute ca mormântul ca niște lăntoame
Intră adânc în codru când și apa doarmel

Tabăra romană jos în șes se înșiră
În rinduri lungi și late, — Sarmatii se iviră
Și lupta iar se'n-ope des de dimineață.
Însă fii Romei n'aveu nici o speranță
Ca să poata smulge deia a lor dușmani
Lauri de glorie azi pentru Romani.
Din stânga ies Geții cu grea armatură
Dinainte Dacii lângă o curmătură,
Și lupta se'n-incepe pe moarte pe viață
Și sângele ajunge până sus la brață,
Sarmatii pe căi bușetri, sălbateci, crunți-
[amani

Cari în sulii poartă capuri de Romani,
Geții, cei ca zidul, cari mor cu bucurie
Căci cine în luptă moare, numai aia-nvie,
Și Dacii cumplici urași de munte
Lei-paraleli ce dau cu praștia-n frunte
Toți s'aruncă amarinc peste legionari
Și tae largi uliți și fac perderi prea mari,
Șar retrage castea: dar n'are pe unde!
Că-i în-unjurată pe șe- și pe munte,
Dacii saltă acum în bucurie mare,
Se retrag Romanii fără cutezare!
— Dar ce să-ntâmplă oare? că dinspre
[Ardeal

Munții foc vomează, stâncile cad val,
Trâmbețe romane răsună din munte
Și cete auxiliare cu Traian în frunte,
Năvalnic bat codrul, pe Daci li scot afară
Și acuma coasa morții groaznic lucră iară!
Se r-culeg Romanii, Maurii, Africanii
Și s'farmă la tidve pe cim s'farmi bolovanii,
Daci fără de munte nu mai au putere
Și alor frumoasă ceată, toată-n'reagă piere,
De pe Retezatul s'aude un glas plângând
La Tapia se află al Daciei mormânt.
La «Vade» se numește acel mormânt înalt
Unde Traian mii-sute de Daci a înropat
Înalt e locul roată rotund și iat zidit
La Tapa în vale zace parăsit.
Pe el cresc schinteută, flori roșii de sânge
Deasupra în pădure o Turturea plânge,
Iar pe unde Capra atunc: a pornit
Până azi «Valea Caprii» poteca s'a numit
Și când iar după capra, cetatea au aflat
A lui Decebal soră-n robie s'a luat,
Acesta loc și astăzi «Negruța» se numește
Cu a lui stânci b-zare multe povestește
Și dealul pe care copiii de curte
Fiul lui Decebal și ai zeilor din munte
Și-a străpuns ei sinul cu ferul cel rece
Cu alui Traian ură, mânia să o împace
«Feciorescul» se chamă, pădurea-ide-stejari
Prin freamăt povestește eroii legendari,
Trandafiri sălbatici cu frunze mohorite
Aibinele în jurul umblă îmblânzite,
Dela ei în dreapta la trei pași departe

Un izvor de munte peste o stâncă cade
Văjeind adâncul în echo vorbește
Că craul Feciorescul aci se odihnește.
Aici legionarii Romei ce-i bătrâne
Dorm somnul vecinici sub gliile străbune
Seara dimineața cor de păserile
Peste a lor morminte cântă imn de jele,
Edera să-ntinde, cu drag se'mpreună
Astfel depunând o vecinică cunună,
Zefirul adie, freamătă pădurea
Jos pe la trupină des se coace murea,
Zinele din munte silve-n'aripate
Cu părul de aur des. lelit pe spate
Prin tăcerea nopții, aceea s'adună
Cu flori de argint albe împletesc cunună.
Și duioasă scapă printru flori,
Ce sclipeșc în rouă daibele zori.
Trecător, te în-hină la ai lor morminte
Și șoptește o rugă, căci sunt locuri sfinte,
Unde semizeii dorm visele lor
Dând dorului nostru viață-n viitor.

* * *

Mormintele de pe stâncile munților
privesc colo peste Timiș în câmpia lată,
unde cezarul și-a adunat legiunile și vitejii săi,
unde sutele de prinsioneri zăceau
cu fața la pământ. Aici a făcut o mare sărbătoare, dând repaos și hrană chinuitorilor viteji — apoi a decis, ca să se ridice trei altare. să se jertfească la trei zei deodată: Victoriei, Marte și lui Zamolxis.

deschide o rubrică de colectă în prețuitul ziar în "favorul incendiștilor din Sind. — Cu stimă: Ioan Nicoară, preot în Sind.

Implinind rugărea d-lui părinte Nicoară, apelăm la suferințele milostive ale fraților Români de pretutindeni, rugându-i a sări cu obolul lor întru ajutorul familiilor române năpăstuite de această nenorocire. — Ajutoarele, sari ni se vor trimite, le vom transpune părintelui Nicoară.

Necrolog. În 8 Iunie n. a încetat din viață în comuna Simon (Bran) fruntașul Nicolae Enescu, în frumoasa etate de 91 ani. Moartea acestui vrednic bărbat, care s'a bucurat de o mare reputație în întreg ținutul Branului, a produs pretutindeni vii regrete. Defunctul a fost dus la groapă Mercuri în 10 Iunie n., petrecut fiind la locașul din urmă de numeroși cunoscuți și stimători.

Odihnească în pace!

— În Caianul-mic a încetat din viață la 15 Iunie n. Ioan Boca, inv. pens. și dir. de bancă, în etate de 60 ani. Inmormântarea a avut loc în cimiteriul bisericii gr. cat. din Caianul-Mic Joi în 18 Iunie 1908 la ora 1 d. a.

Odihnească în pace!

D-l medic primar Dr. Alfred Jekelius s'a reintors la Brașov și își continuă praxa.

Intrevvedere între Tar și regele Italiei. »Magdeburger Zeitung» despre care se știe că este în legătură cu familia imperială din Petersburg, anunță că în curând Tarul va avea o intrevvedere cu regele Italiei.

Expoziția de copii în Poiana (comitatul Sibiului). În conformitate cu programul său de lucru, »Reuniunea română agricolă sibiiană» a proiectat să aranjeze expoziția a treia de copii în comuna Poiană. Biroul reuniunii invită prin un apel cald pe fruntașii comunei, să binevoiască a se intruni la o consfătuire, în care să se hotărască ținerea expoziției de copii în Poiana: luna, ziua (într-o Duminecă sau sâmbătoare) și localul, în care să se țină; vârsta copiilor de admis și gruparea acestora; maximul și minimul premiilor de împărțit etc. În această consfătuire să se numească și persoanele, cari să intre în juriu și în același timp să se aleagă și un comitet aranjator local, care făcând propagandă între locuitorii, să-i îndemne la buna îngrijire a copiilor, să stăruie la participare și să facă toate preparativele pentru buna reușită a expoziției. Salutăm din inimă harnica reuniune sibiiană pentru zelul și însuflețirea, cu care urmează înaintea pe calea apucată, care s'a dovedit atât de bogată în succese strălucite.

În Poiană la »Stubei» s'a deschis un birt, cu mâncări și băuturi. Prețuri moderate. Aviz trecătorilor, cari fac excursiuni pe Postovar și în Poiană.

Expoziția meseriașilor români din Blaj În ziua de Rusalii a fost deschisă cu deosebită solemnitate expoziția meseriașilor români aranjată din incidentul sfințirii steagului »Societății meseriașilor». Expoziția e deschisă până la 3 Iulie st. n. zilnic de la orele 8—12 a. m. și 3—6 d. m. și să poate cerceta pe lângă o taxă de 50 fileri de persoană.

Cica (ficia) mami*).

Am avut și io cicuță
Și o fost tare harnicuță.
Demineată s'o sculat.
Secerea'n mân'o luat.
Și la hold-o alergat.
Și'on mănuichi o secerat.
Și'on maruț roșu-o aflat.
Și'n patru lo desiccat.
Două 'n gură le-o băgat.
Două 'n sin că le-o țipat.
Celi din sân o ciocit:*)
— Ionaș pocuraras!
Tae mi o strujea de caș
Tae mi și una de pită
Din tașcuța ce bumbită,
Iel așa c'o vinit.
Până'n sară s-o iubit.
Cân-o fost di cătră sară
Ie di' grai o cuvântat:
— Stăi loane și mă'nvață,
Cum să dau cu mama față,
Io holda nu-o-am gatât,
Nici acasă o'am plecat.
— Io bine te-oi învăța
Dacă măta te-'ntreba:
»Gătat-ai tu holdița?
Io holda nu-o-am gătat,
Că pa mine m-o luat
Durere de inimă
Tăt durere di cei rea

*) Poezii populare din Caianul-mic culese de Dumitru Manu stud. cl. VII. gimn.

*) Cioci — a striga din deal, ca să se înteleagă.

Duma și bugetul Rusiei. Duma a modificat bugetul imperiului rusesc, reducând deficitul dela 205.000.000 ruble la 140.000.000. Din buget Duma a redus mai multe cheltuieli și astfel a ajuns la această scădere de deficit. Peste câteva zile bugetul va fi votat în întregime.

Confiscarea unei scrieri a lui Tolstoi. Din Petersburg se anunță că ultima scriere a lui Tolstoi, intitulată »Creștinism și patriotism» a fost confiscată.

»Reuniunea sodalilor români din Cluj», invită la Concertul ce-l va aranja în 21 Iunie n. 1908, în sala cea mare de jos a hotelului »Central» din loc. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea sodalilor în caz de morb.

Programul executat de corul reuniunii. 1. »Morariul» de Chiriac, cor mixt. 2. »Sus fi dealul la păduri» de I. Mureșan, cu acompaniament de pian. 3. »Coasa» de Ioan Vidu, cor mixt. 4. »Dorul Ardeleanului» de A. Popovici, cor mixt cu solo de Sopran și Bariton. 5. »Mugur, mugurel» de G. Dima, cu acompaniament de pian. 6. »Doinitorii români» de A. Popovici, cor mixt, cu solo de bas. După concert urmează dans, la care va cânta muzica militară a reg. 62 de inf.

Un factor important pentru hrana copiilor mici este făina de copii »Kufek», care conține substanțe foarte hrănitoare în urma cărora musculatura copilului se întărește. Făina Kufek se mistue ușor, așa că și stomacul cel mai debil al unui copil o suportă. Copiii prosperează și sunt feriți de boale.

»Der Säugling» broșură instructivă se capătă gratis în locurile de vânzare sau la R. Kufek, Wien III.

Sfințirea Steagului

»Reuniunii Femeilor române din Brașovul-vechiu».

Duminecă în 25 Mai st. v. a. c. Români brașovecheni au îmbrăcat haină de sărbătoare, căci s'a împlinit dorința de a-și vedea sfințit propriul lor steag, sub care să propovăduiască sfântul cuvânt al lui Christos.

Duminecă la oarele 8 dim. spațioasa și frumos pictata biserică din Brașovul-vechiu era plină de lume, bătrâni, bărbați, juni, tineri și din alte părți apropiate, cari alergaseră să asiste la înălțatoarea slujbă dumnezeiască.

Cu bucurie țin să înșir pe cei cari pe lângă poporenii au mai fost de față: Doamnele: Balașa Blebea, prezidenta roum. fem. vându din Brașov și Săcele, Elena I. Săbădeanu, Maria Ciortea, Elena D. Căpățină, Marina Coliban cu d-șoara, Sabina Vargyas, învățătoare, d-na Precup, d-na Savu, etc., etc., reprezentând reuniunile sore din loc.

După terminarea serviciului divin pe la oarele 10 a. m., părintele paroh Iosif Maximilian, împărtășește programa ieșirii cu sfințele cruci în tabla din strada Bălților, unde se va săvârși deodată cu sfințirea apei și sfințirea steagului reuniunii

Din copilăria mea

Maică-sa bine-o credea:
— Duțe cica și te culcă
În patu taticu-l tău,
— Io acolo nu m'oi duce
Patu-i așternut cu drețe**)
M-oi împlea de bătrânețe
— Duțe cica și te culcă
În patu fratiucu-l tău.
Io acolo nu m'oi duce,
Că i patu de lemn de munte
M-oi împle de coite***) mulțe,
— Duțe cica și te culcă
În patu sorucă tă.
Io acolo nu m-oi culca,
Că i patu de lemn de fori
Și-l ținem de sarbatori
La fețe și la fețori.
— Duțe dară și te culcă
A umbruța nucului
Și'n brața drăguțului.
Și-a umbruța, unui măr
Și'n brațele lui Ion.
Maică Măicuța mea
Vai agiute-ți D-zeu,
Cacol'am gănit și ieu
Nici un pat nu m'oi plăcut.
Numa'n umbra nucului
Și'n brața drăguțului.
Și-a umbruța unui măr
Și'n brațe o lui Ion.

**) drețe — buruiană de leac, crește'n lacuri și'n mlaștini și-i verde și iarna, e credință că nu-i ertat s-o rumpe numai babe bătrâne, căci altminterlea își pierde puterea leucitoare.

***) Coită — Cuvânt necunoscut.

femeilor, al cărei scop este sprijinirea și înfrumșetarea sfintei biserici.

Totul ce ne-a făcut să ne umple inimile de bucurie a fost șirul cel mare al convoiului, care să părea că nu mai are sfârșit.

Ajunși la locul indicat părintele Ios. Maximilian, însoțit de cantorul Ioan Bărsan, a invocat chemarea duhului sfânt la sfințirea apei, urmând botezarea fiecărui creștin. A urmat apoi sfințirea steagului reuniunii, care s'a făcut cu o mare și frumoasă ceremonie. Steagul a fost purtat de 3 bărbați epitropi ai parohiei: Ioan Bala, George Puiu și Ioan Voicu.

După sfințirea steagului, care este de o rară frumșeță, lucrat de pictorul Bulhardt din Brașov și pe care se află pictată adormirea prea Născătoarei Fecioare Maria, iar pe a doua față icoana celor 4 evangheliști, părintele Maximilian relevează prin un discurs frumos însemnătatea și scopul reuniunii. Steagul a fost apoi închinat doamnei patroane a reuniunii, stimatei doamne Elena Săbădeanu, care în cuvinte bine alese mulțumește d-lui părinte pentru manifestația arătată și cu aceasta bate primul cuiu, apoi împodobește pitorescul steag cu o frumoasă pantlică pe care străluceau literele: »Reuniunea Femeilor române din Brașovul-vechiu 1908.

Lăsăm să urmeze în întregime vorbirea doamnei Elena Săbădeanu:

Prea stimată Părinte!

și în Domnul

Stimați frați și stimată sorori!

»Nu poate fi pe pământ faptă mai creștinească și mai plăcută oamenilor, decât a-ți exprima mulțămia aceluia, care ți-a dat viață, ți-a dat înțelepciunea, ți-a dat puterea de a-ți câștiga hrana de toate zilele și sănătatea de lipsă spre a-ți putea căuta de lucru și de afaceri.

»Reuniunea femeilor noastre din Brașovul vechiu voind a mulțămii atotputernicului D-zeu pentru binefacerile ce le-a revărsat și le revărsă asupra familiilor românești, cari aparțin la această sfântă biserică, a aflat de bine și de frumos, să împodobească casa binefăcătorului omenii atotputernicului D-zeu, făcând acest steag și așezându-l ca podoabă în sfântul lăcaș, în casa Domnului, adică în sfânta biserică, ca multă vreme să servească bisericii spre podoabă, Domnului spre înălțare, iară nouă muritorilor să ne fie semnul, sub a cărui scut și la a cărui vedere să ne aducem aminte că cu acest steag avem să apărăm învățăturile Domnului nostru Ius Christos, adică învățăturile creștinești, ceea ce tot atâta însemnează, ca sub steagul sfințit astăzi să ne adunăm cu toții și să ne apărăm biserică noastră ortodoxă orientală, sub a căreia scut și ocrotăală au trăit moși-strămoșii noștri și trăim noi.

»Dumnezeu fie prea mărit! Fie prea mărit capul bisericii noastre; fie prea mărit toți slujitorii Altarului, pe cari noi dorim a-l împodobi cu acest steag.

»Predau steagul în numele Reuniunii fem. române din Brașovul-vechiu la mâna și îngrijirea harnice, mult zeloase și neobosite prezidente a Reuniunii, Doamnei preotese Maria Maximilian, cu rugarea să-l păstreze cu aceleași sentimente de smernie și venerație, cu cari a fost el pregătit drept jertfă pentru altarul Domnului.

»Doamne primește jertfa noastră, și nu ne uita în veci!»
Amin.

După vorbirea doamnei patroane s'a cetit apoi din partea secretarului D. Jaliu o frumoasă cuvântare, în care a accentuat în termeni mișcători, însemnătatea sărbătoarei de azi, care pentru reuniune a fost o îndoită sărbătoare.

Dela această măreață serbare ne-am întors în cea mai deplină ordine la biserică, unde părintele Maximilian a invitat poporul la petrecerea de seara.

La orele 8 seara, spațioasa sală dela hotel »Central» era plină de lume. Petrecerea s'a deschis cu o bogată și bine aleasă »Tombolă» din 115 câștiguri. Harnica prezidentă d-na Maria Maximilian, ne-a dat și de astădată o nouă dovadă prin decorarea scenei cu frumoase broderii cusute de harnicele noastre țărancuțe, cari au contribuit mult la reușita petrecerii. Frumoase au fost și costumele, în cari s'au prezentat o parte a damelor prezente în frunte cu doamna Elena Sabadeanu și prezidenta Maria Maximilian. Jocul s'a deschis prin mândra noastră horă de cătră membrele comitetului.

O deosebită laudă și recunoștință merită pentru reușita petrecerii neobosite d-nă prezidentă, d-na patroană, secretarul

reuniunii D. Jaliu și membrele comitetului, cari au fost la înălțimea chemării lor spre mulțumirea și recunoștința generală.

Ur participant.

Din Bistrița.

Aniversarea de 25 ani dela moartea marelui compozitor Ciprian Porumbescu.

Onor. Redacțiune! Dacă împrejurările îmi permisă, ca timpul vacanței de vară să-l petrec în orașul Bistrița, unde s'a născut marele dascăl și poet Andrei Mureșianu, îmi țin de sfântă datorință a face cunoscut on. cetitori, după modestele mele puteri, ceva despre mișcările ce se petrec între Români din acest oraș.

Duminecă în 7 Iunie n. c. pela orele 9 1/2 a. m. pompoasa și frumoasa biserică gr. cat. din Bistrița era plină de popor și inteligență. Cântările dela sf. liturgie au fost executate de corul reuniunii inteligente române de aici, condus fiind de tânărul și destoinic Dr. Leonida Domide, medic în Bistrița; iar irmosul »Luminea-ză-te» a fost cântat așa de frumos de corul țăranilor, a cărui conducător e harnicul învățător Iuliu Chita.

La sfârșitul sf. liturgii s'a celebrat cu toată demnitatea un parastas în memoria marelui compozitor Ciprian Porumbescu, iar după s. slujbă inteligența și o parte din popor a mers în sala dela hotelul »Gewerbeverein», unde s'a ținut festivalul și unde d-l Dr. Iulian Pop avocat și vicepreședintele reuniunii, prin câteva cuvinte alese și frumoase face cunoscută viața compozitorului Ciprian Porumbescu, carele în frageda sa etate, abia de 29 ani, spre înfrăgăta întregului neam românesc, s'a mutat la cele vecinice — apoi declară ședința de deschisă.

Reuniunea română de cântări a cântat cu mare însuflețire 2 compoziții de ale lui Porumbescu. A plăcut mult marșul »Pe al nostru steag», executat de aceasta reuniune și care a îndulcit inimile celor prezenți. Bine s'a produs și d-șoara Zenovia Triff, care a cântat la pian frumoasa operetă »Craiu nou»; iar d-nii Dr. Iulian Pop (tenor) și Dr. Leonida Domide (bas) acompaniați la pian de d-l C. F. Rohrbach (conducătorul reuniunii de cântări) ne-a delectat prin frumoasa piesă »A căzut o rază lină».

Nu mai puțin a stors admirația publicului conferința ținută întru memoria vieții și operelor lui Porumbescu recitată și explicată de d-l Dr. Victor Onișor avocat în Bistrița, descriind întreaga viață a lui Porumbescu, pe carele nemiloasa moarte l'a mutat dintre cei vii și din mijlocul neamului său iubit — a cărui geniu a fost — așa de timpuriu. În urmă d-l Dr. Iulian Pop, mulțumind publicului pentru participarea și interesul arătat, declară ședința de închisă.

Bistrița, la 17 Iunie 1908.

Michail Tatar,
învățător.

Din protopopiatul lui Petru Maior.*)

Încă de pe când studiam îmi aduc aminte de istoria literaturii române, de marele predicator și literat, care a făcut și el parte din trinitatea culturii române, neîntrecutul Petru Maior, fost protopop al Gurghiuului.

Când am trecut prin Gurghiu, și prin acel ținut carele a fost odată stăpânit de acel mare bărbat, cugete sublime îmi cutreerău mintea, și fiori de durere mă cuprindeau, când îmi aduceam aminte de timpurile vitrege și soarta amară, de care au fost bătute diferitele popoare în timpul feudalismului; călătoriam cătră Cașva, comună greco-catolică în majoritate, un fior sfânt mă cuprindea călcând acest ținut, despre care se spun atâtea legende și care în cea mai mare parte sunt adevărate. M'am interesat despre starea culturală a acestui ținut, unde marele bărbat Petru Maior a păstorit cu paciență de fier și abnegație exemplară, și m'am convins, că sămânța bună aruncată în pământ bun, de acest mare bărbat, a prins rădăcini și a adus rodul însutit, dovadă ne e comuna Cașva în cari locuitorii se vede că au fost odinioară stăpâniți de Petru Maior.

O biserică frumoasă împodobește această comună, și alta gr.-orientală mai micuță; școala documentează fala acestei frunțate comune, și care școală a fost un interval de timp destul de considerabil condusă, de vrednicul învățător Ioan Pop, care mereu a sămănat în aceasta comună

*) Întârziată din cauza aglomerației prea mare de material.

sămânța bună a luminei, și care s'a putut vedea din cele ce urmează :

Învățătorul Ioan Pop e substituit astăzi prin fiul său, în care împrejurimea și-a pus mare speranță. Numele lui e Florian Pop, care abia a absolvit pedagogia din Blaj și a și dat dovezi despre aptitudinile sale didactice, cum și despre cunoștințele muzicale ce le posedă, cu ocaziunea concertului împreună cu o producție teatrală, având loc a doua zi de Paști seara.

S'a predat câteva dialoguri, câteva cântece în 3—4 voci, foarte frumos executate cu țărâniea din Cașva cum și cu copiii de școală.

S'a jucat apoi »Ruga de la Chisetău«, comedie într'un act, de Iosif Vulcan. Piesa s'a jucat cu țărâniea și m'a pus în uimire diligența și pasiunea, cu care a instruit tânărul învățător. Succesul producției executate numai cu țărâniea a reușit peste așteptările noastre. Reușita materială încă a succes destul de bine, dar mai mult a plătit deșteptarea poporului din acea comună și entuziasmul ce s'a dovedit la acest popor, pentru progres. Merită toată lauda și primarul comunal Alexandru Pop, care a întins singur mână de ajutor tânărului învățător în această grea întreprindere. Când m'am depărtat de aici și m'am cugetat la marea Petru Maior, mi-a venit în minte poezia lui Sion :

Mii de mii de ani de-or trece,
De amar și de nevoi,
N'or putea ca să inee,
Suvenirile din noi.

G. C.—a.

Soartea și traiul Românilor din America.

Canton, Ohio în Maiu 1908

Dăm loc scrisoarei de mai jos, în care ni se descrie în colorii cam triste soartea mizeră a Românilor din America, la care poartă în mare parte ei vina. Sperăm, că cetind-o frații noștri din America, vor căuta să stărpească relele din mijlocul lor, ca, dacă nu acum îndată, cel puțin pe viitor să le suridă o soartă mai bună. Iată scrisoarea:

On. Redacțiune a »Gazetei Transilvaniei«. Spre mai buna lămurire a on. public cetitor despre soartea și traiul Românilor din America în timpul de față, Vă rog cu tot respectul a da loc spre publicare în mult prețuitul DVoastre ziar următoarelor rânduri:

Am citit cu atențiune corespondența Dnui I. Simtion din Indianapolis — jud. în care se descrie în colorii adevărate starea actuală a bieților Români răspândiți aproape în toate unghiurile Americii de Nord. Mizeria e mare, și poate avea urmări și mai triste, dacă lucrurile nu se vor începe mai spre bine cel puțin câtră toamnă, căciace nu poate să o spună nimenia, că ce are să urmeze, nu ca să o spună cu siguranță dar cel puțin să-și dea cu idea, că ce are să urmeze. Te cuprinde adâncă jale și mâhnire când privești persoane cu fața palidă și uscată, din cauza traiului cumpătat din cale afară, și doborâți de gânduri și supărare, umblând cu zecile pe străzi, săptămâni și luni de-a rândul, întrebând de lucru pe la toate usinele și lucrătoarele, neputând căpăta lucru niciari.

Toată această stare tristă a adus-o peste capul bieților muncitori pe neașteptate conflictul vit între Corporațiunile Capitaliștilor (Trusturile) și partidele muncitoare, cari fac sforțări uriașe spre ași câștiga și asigura căreși de care mai multe voturi, și a eși biruitori la alegerea de președinte al Statelor Unite ce va fi la toamnă. Americanii o simt în măsură foarte mică aceasta lipsă de lucru, fiindcă ei și dacă nu lucrează în fabrici, care mai toate sunt proprietatea trusturilor, tot capătă de lucru la alte lucrări cari nu fac parte din trust.

În acest oraș, adevă în Canton tot pare că lucru nu este chiar așa de speriat cum se spune că este în unele părți și tot poți vedea oameni destul, cari nu au prins lucru în mâni de mai multe luni. La lucrările ce sunt neapărat de lipsă și sunt siliți a le lucra anul acesta, ca reparațiuni la drumurile de fier, canalizări, pardosiri etc. vor fi preferiți în primul rând americani, și numai în cazul când americani nu s'ar afla în număr suficient, atunci vor fi primiți și străini.

După o declarațiune a Vice-consulatului austriac din Cleveland românii par a fi mai năcăjiți, zicând că dintre toți supușii Austro-Ungari de pe teritoriul American, nici un popor nu s'a însinuat la ajutor în număr așa mare ca românii, de și alte popoare, din A.-Ungaria se află în proporțiune mai mare ca românii în aceste ținuturi. La aceasta stare tristă pentru Români, pe cât se pare ei înșiși au contribuit la înăsprirea ei. Odată, că cei mai

tineri pe acest tărâm, cari nu au fost aici pe timpul altor crize ca aceasta, întâmplate și la alte alegeri au crezut că în America cât e lumea lucrul are să fie tot așa bine, și și'au trimes tot agonistul lor acasă până la ultimul dolar, parte siliți de lipsurile și neajunsurile ce le-au știut acasă, alții ca să-și facă fală înaintea altora, că el a trimis atâtea sute. O altă parte, cari au lucrat câteva luni în timpul verii la lucruri ușoare, pe la canalizări etc. cari mai toate se termină în lunile Nov. și Decembrie, văzând cât de bine se caută lucrul credeau că îndată ce va sosi primăvara lucrul are să se caute și mai bine, și rămânând cu speranța aceasta nu și-au căutat de lucru de cu toamnă la oraș, și așa o parte dintrânșii sunt fără lucru până în ziua de azi. Așadar cred, că on. public cetitor își poate face o idee despre starea materială a românilor din America.

În cât privește starea morală stăm încă cu mult mai rău. Concubinajurile și divorțurile sunt lucruri de toate zilele. Vorbele cele mai urite le poți auzi din gurile Românilor, mai libere și fără rușine ca ori unde, fără deosebire de etate, tineri sau bătrâni. Iară în ce privește naționalismul nostru, stăm poate mai slab ca oricare popor de pe acest Continent. De englezi, de nemți nici nu putem vorbi căci cu ei nu ne putem compara știe Dzeu până când, căci aceștia au toate însușirile cele bune cari nouă ne l'pșesc mai toate. Dar zicând numai de popoare cam de o seamă cu noi aici, sau fie și mai vechi ca noi aici, căci noi când vom fi de seama lor putem fi și mai rei ca acum dacă vom urmări și mai departe politica ce o avem. Să primim odată la aite popoare și apoi să ne judecăm pe noi ce suntem vrednici. Ungurii au sute de societăți de lectură, teatru etc. atâtea zeci de biserici cu preoții lor de toate religiunile, din cari fac parte câteva școli, ba lucrând bine mână în mână s'au ridicat oameni din neamul lor, cum de ex. în Cleveland este firma Kundz. Slovaci au sute de societăți la cari țin ca la lucruri sfinte și le cultivează, și le dau caracter după cum cred că pot fi mai bine spre folosul neamului lor. O singură societate slovească din America are peste 80 mii de membrii, care colectează sume enorme de bani și-i folosește pentru scopuri culturale și naționale atât aici în America cât și acasă. Au aici bancheri, agenturi de vindere de bilete de vapoare și de tren de schimbă de bani ș. a. cari știind că numai prin poporul lor (slovac) sau ridicat la așa frumoasă stare, căci slovacul nu dă banul lui la jidan și alte neamuri cari pe sub ascuns ne sapă groapa. Căci acei oameni deveniți cu stare sunt conștii de toate binefacerile poporului lor, îi dau sfaturi cum să se poarte aici între streini și cum să se lupte acasă la ei la dezrobirea neamului lor. Și ce facem noi românii în tot timpul acesta? Puțin de tot.

Avem de toate, poate până la 40 societăți de ajutoare, și câteva cu alte caractere. Pe alocurea pe unde conducătorii lor sunt Români adevărați cu suflet și inimă și pe unde încă influența altor neamuri streine, (ca jidanii ș. a.) nu au apucat a face rădăcină și a infecta bietul popor român cu certe și neînțelegeri, societățile promit un rezultat tare frumos. Pentru aceia frații români ar face foarte bine și ar lucra tare cu minte în favorul națiunii lor — când s'ar feri de străini, și »cuiul străin« să nu l'bage în casa lor și nici de vorbele frumoase și de ajutorul străinului să nu se bucure că are venin întrânsul.

Dar durere, că lucrul stă cu totul altfel în multe locuri. Iată un caz trist în orașul Canton. În orașul acesta încă a venit o pocitură din neamul lui Izrail pe timpul când au început a se așeza românii în orașul acesta (5 sau 6 ani înainte). Au venit ca toți jidanii cei alungați de soarte zdrențos, murdar, în fine într'o stare cu totul mizerabilă. Astăzi are 3 cărciume și două prăvălii cari nu prin iscusiță sau muncă le-a făcut ci prin prostia Românilor. Întai când a venit aici se spune că a făcut comerț cu fer vechiu, după ce și-a făcut cunoștință printre români, a început a le aduce humbi, ace, și alte de felul acesta. Românii l'au dat tot sprijinul și l'au suit cu domnia până la al noulea cer, ba acum ca să poată mai bine împedeca bunul mers al societății, a găsit oameni cari zic că sunt Români de-ajută ia toate întreprinderile lui îndreptate contra societății de ajutorare și acelor doi birtași români ce se mai află în acest oraș. »Că mă« ce vă duceți la cutare, că și Dnu G... e român ca și noi. Când societatea dă vre'o petrecere, apoi căpăli jidanului aleargă pe la Români (adevă nu au nas pe la toți) și le zic, că mă dacă va auzi dnu G... că ați fost la petrecere, la societate, apoi

are să fie rău, se mânie, are se fie rău do voi.

Ca martori la aceasta pot fi preoții, cari au fost aici în Canton odată în iarna trecută pâr. M. Balea și odată pâr. Tr. Scorobetu și au ținut serviciu divin și și atunci au fost bieții români ținuiți de spurcatul de ovreiu să nu ia parte la serviciul divin. Dacă va fi în multe locuri așa ca aici ca în Canton, apoi cu greu va înainta elementul românesc și peste ani poate să stăm și mai rău ca acum.

Nu e nici o mirare, când un jidan murdar câștigă mandatul de deputat în cercuri unde majoritatea o fac Români, și când cu orice ocaziune suntem întrânși de străini și puși înapoi la spatelul lor. Dacă în țara aceasta, unde libertatea este nelimitată și nu ne folosim de ea, unde poți purta tricoulul neconturbat de nimeni, noi îl tăvălim cu jidanii și cu alții, apoi ce vom face în țara aceia, unde libertatea e numai cu numele?

Numărul nostru jubilar.

In câte-va zile vom termina cu tipărirea numărului jubilar al »Gazetei Transilvaniei« ear în săptămâna viitoare vom începe a-l espedia abonaților.

Prețul numărului jubilar e stabilit pentru Austro-Ungaria cu 1 coroană și 50 bani, ear pentru România și străinătate cu 2 coroane (sau 2 Lei 50 bani) de exemplar.

Cu aceste prețuri se pot face abonamente încă numai până la aparițiune.

Venitul curat din abonamente va intra la fondul jubilar al »Gazetei« pentru ajutorarea ziaristilor și a scriitorilor români dela noi.

Congresul împotriva duelului.

Două chestiuni principale au fost dezbătute în congresul împotriva duelului ținut zilele trecute la Budapesta.

Întia: Să fie obligați membrii ligei să-și dea cuvântul de onoare că nu se vor duela nici odată. Punctul acesta a fost susținut de doi studenți. Chestia a doua: Câtă vreme duelul nu e suprimat cu desăvârșire, membrilor ligei contra duelului să le fie permis să primească duelul, ba în anumite cazuri să provoace și ei la duel — a fost susținută de câți-va membrii mai în vârstă din Germania.

S'a adoptat o cale mijlocie, hotărându-se ca în statute să nu se pună nici constrângerea de-a nu se duela, nici o rezervă privitoare la trebuința de-a se bate. Bine înțeles că cel ce primește un duel sau îl provoacă, e considerat priu aceasta chiar ca ieșit din ligă.

Controversa a doua s'a întins asupra chestiei codurilor penale privitoare la duel. Asupra acestui punct, un fost căpitan italian, Filippo Abiguente, a reprezentat punctul de vedere radical, că pentru duel nu trebuie să existe legi excepționale, ci ca urmare posibilă a acestuia, moartea, să cadă sub prevederile codului penal general. Punctul acesta a fost mult dezbătut, tot astfel și chestia compunerii și competenței tribunalelor de onoare.

Cu acest prilej, delegatul spaniol, Azorin Laguna, a citit o comunicare, care e de cea mai mare însemnătate, căci se întemeia pe fapte și arată că proiectele aflătoare în discuția congresului au devenit legi în Spania, țara cea mai conservatoare și mai cavalierească dintre toate țările.

În ultimele zile, Cortezii multumite muncii stăruitoare a șefului ligei spaniolă contra duelului, baronul Albi (inspirat și susținut de Don Alfonso) au primit propunerea: 1) ca paragraful privitor la duel să fie șters din Cod; 2) ca tribunalele de onoare numite ad-hoc, înaintea cărora au să fie aduse toate așa zisele afaceri de onoare, să fie puse pe picior egal cu tribunalele adevărate, recunoscându-se verdictelor lor deplină putere de lege.

Dr. Diego Buttino, din Italia, a anunțat că în această țară s'a format o societate de medici, care refuză asistența medicală pe terenul luptei în duel. Și aceasta e o lovitură simțitoare dată vechiului obicei.

Profesorul Ziperovsky a făcut o propunere importantă: ziaristii să fie înduplecați să nu mai facă reclamă duelistilor. Duelistul nădăjduște în ajutorul medicului

în timpul luptei, iar după luptă în acel al presei. Dela medic așteaptă vindecarea rănilor ce eventual va primi, dela ziarist, reclama. E cu puțință ca fanfaronii și obraznicii să fie mai puțin provocători dacă le-ar lipsi aceste două servicii.

La întâiul congres contra duelului au fost reprezentate și femele. Prințesa Thereza Schwarzenberg-Trautmansdorff, președinta asociației d-nelor austriace din liga generală, a asistat la ședința de deschidere. Baroneasa Suttner a fost raportora acelei asociații și a comunicat adunării, că asociația aceasta numără, după un an de existență, 10.300 de membri. După cum se vede, duelistilor li se mai răpește o satisfacție: aprobarea admiratoare a femeilor.

Bibliografie.

A apărut: »Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu Branisce. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin administrația ziarului »Drapelul« Lugoj, sau deadreptul dela autor.

Broșura conține următoarele capitole: I. Introducere. Direcția și programul activității lui Ciprian Porumbescu. II. Originea familiei și numelui. Părinții compozitorului. III. Activitatea tatălui compozitorului și influența lui în direcție națională. IV. Anii copilăriei și prima instrucție muzicală. V. Stupca. Violina lui Ciprian. Vechii lăutari naționali. VI. Serbarea dela Putna. Durerea neamului. Moartea mamei compozitorului. VII. Studiile teologice. Fondarea »Arboroasei«. Dragoste nefericită. VIII. Centenarul adnăxării Bucovinei la Austria. Depeșa »Arboroasei«. IX. Arestarea lui Ciprian Porumbescu. Temnița. Pregătirea procesului. X. Desbaterea publică a procesului. Achetarea. XI. Libertatea. Studiile la Cernăuți și Viena. Profesor la Brașov. XII. Opera »Crai nou«. Reprezentarea ei la Brașov. XIII. Iubileul dela Chizătău. Morbul. Plecarea la Nervi. XIV. Petrecerea în Italia. Reîntoarcerea acasă. Moartea. XV. Încheiere. Privire fugitivă asupra producției lui Ciprian Porumbescu.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 18 Iunie. Se lățise vestea că sesiunea parlamentară se va încheia prin un autograf prea înalt. Mai mulți deputați koșutiști au protestat în contra acestui plan, căci în acest caz nu s'ar putea convoca dieta în cursul verei, deși s'ar putea întâmpla ca convocarea să devină necesară, deoarece 20 de deputați pot cere conform regulamentului oricând intrunirea dietei. Prim-ministru Wekerle a declarat eri față de aceste svonuri, că n'are de gând să încheie sesiunea prin autograf prea înalt și prin urmare dieta se va proroga până la toamnă dela sine.

Constantinopol, 18 Iunie. Se crede că construcția căiei ferate de la Dunăre la marea Adriatică e asigurată; convenția financiară a fost iscălită.

Paris, 18 Iunie. Eri urma ca Lemoine, cunoscutul fabricant de diamante, să predea judecătorului un diamant din fabricația lui. După cum să știe judecătorul de instrucție acordase lui Lemoine un timp de două luni până la 17 Iunie, ca să prezinte un diamant de 900 carate. Acest diamant ar fi ocupat al 3-lea loc ca mărime și Lemoine ar fi putut prezenta astfel dovada invențiunii sale întrucât un asemenea diamant nu poate fi cumpărat. Lemoine n'a prezentat însă diamantul și nici nu s'a anunțat la judecătorul de instrucție. S'a putut stabili imediat că el a dispărut. În urma unei dispozițiuni a judecătorului de instrucție s'a deschis imediat scrisoarea depusă de Lemoine la o bancă din Londra. În această scrisoare judecătorul a găsit o descriere atât de ridicolă a modului de fabricare, încât a renunțat s'o mai ezymeze în mod serios.

Berlin, 18 Iunie. Ministrul cultelor va publica în curând un decret prin care se permite femeilor să se înscrie la universități și școli superioare tehnice.

Anecdote.

S'a dus!

Să înpânzim răzorul,
Căci... uite Stop pontează.
Acum își ia sborul
Pitpalacul.

Pe partea cea-laltă
Georgescule, la dreapta;
Incet, c'acuma saltă
E epure... sireacul!

Petrescule, te-aține!
Pac! pac! răsună valea.
O! ho! s'a dus cu bine
S'a dus, lua'l'ar dracul!

Regăsire.

Perdusem pe Azor, de aproape două săptămâni. Pusesem toată poliția în mișcare, publicasem prin toate jurnalele, împânasem toate mahalalele cu spioni, ca să-i dea de urmă, — dar nici o veste imbucurătoare.

Intr'o dimineață, mă pomenesc cu o puternică lovitură în ușe. O deschid. Ce să vezi? Azor, cu »Universul« în gură, șe bucura și dădea din coadă.

Îi iau ziarul. Ce să văd? Era tocmai numărul, în care anunțasem pierderea lui și ofeream 200 de lei, aducătorului.

Azor, se vede că citise anunțul; și gândindu-se câte porții de biftec ar putea căpăta pentru 200 de lei, s'a prezentat în persoană, ca să reclame premiul.

Dar, socoteala de acasă, nu se potrivește cu cea din piață. I-am dat o supă goală, și o bătaie sdravănă.

G. Păcurar.

Maxime și cugetări.

Spiritul celor mai multe femei servește mai mult a întări nebunția lor decât rațiunea.

Cei mai mulți oameni au, ca și plantele, proprietăți ascunse pe cari numai întâmplarea le descoperă.

Un om onest poate fi amoretat ca și un nebun, dar nu ca un prost.

Sunt unele defecte, cari puse în lucrare, strălucesc mai mult chiar decât virtutea.

La Rochefoucauld.

Banul a pierdut cu desăvârșire însemnarea, care ar vrea să i-se dea; el nu reprezintă munca decât în unele cazuri; în regulă generală el nu e decât dreptul sau puțința de a exploata munca altora.

Statisticianul, om de cifre, rămâne adeseori în fața suferințelor omenești reprezentate prin cifre.

Privilegiul cugetă că starea clasei muncitoare este demnă de compătimire, dar nu propun pentru a schimba decât reforme neîndestulătoare, cari nu riscă să scadă dulceața vieții lor obicinuite.

Tolstoy.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons.: Victor Branicea

Fără nici un reclam crucea sau steaua dublă electro-magnetică a d-lui Albert Müller, Budapesta V/28 Vadász utca 341 a devenit renumită în toate părțile lumii. Foarte mulți după folosința acestei cruci s'au vindecat de boale vechi, așa încât de la aceștia în toată ziua sosesc scrisori pline de mulțămire. Dl fotograf Eisschild Adolf din Cservenka scrie următoarele: »De mult timp trebuia să-mi arăt marea mulțămire ce o am față de aparatul aflat prin d-ta; asta însă cu adinsul am tăcut-o până acum, deoarece cu cea mai mare curiozitate am așteptat să văd efectul crucii R. B. 86967 și la nevasta mea. Acum însă cu cea mai mare bucurie constat, că nevasta mea, pe care durându-o pieptul și stomachul încât îi lipsia pofta de mâncare, cu ajutorul aparatului d-voastră s'a făcut pe deplin sănătoasă. Prin urmare, aparatul d-voastră sunt silit a-l lauda și a-l recomanda fiecărui suferitor de boale. Prețul aparatului mare este 8 coroane.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată oă în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va cărui a oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără șială și cu încredere neozsurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a »jut« și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De e chemare »tât de măreată și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut. 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinărei, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de paimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturil, boalele de sânge, de piele și toate boalele o ganelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la »orință se retrimit fie-caruia. Institutul se îngrijește și demedicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Dumneca până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultațiuni
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr. Lahmann — cu toate întocm rile moderne ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al sta bilimentului:
Dr. Marius Sturza.

Să capetă pretutindeni

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

O grădină mare

de o estensiune de circa 7 jugere cu pomi de tot soiul, ca-ă cu 2 odăi. bucătărie și pivniță, fântână. la poziție foarte frumoasă, în Scheiu strada Valea-oului nr 43 aproape de biserica de pe tocile, se vinde de mână liberă.

Informațiuni la administrație: Gazetei. Nr. 1922-3

La Tipografia și Librăria

A. MUREȘIANU Brașov,

Se pot procura

următoarele cărți literare dela soriitorii noștri de valoare:

Alexandri: „Poesii“ (30 bani porto)	1:50
„Teatru“ I, II, III și IV	1:50
„Proză“	1:50
Alexandrescu: „Versuri“	1:25
Brătescu: „Nuvele“	1:50
Bolintineanu: „Poesii“	1:50
Negruții: „Proză“	1:50
Constanța Hudoș: „Frumos“	1:50
Ispirescu: „Basme“	1:50
Gorun: „Taina a șasea“	1:50
Leca: „Tainele cerului“	1:50
Pann: „Povestea Vorbei“	1:50
Negoescu: „Fabule“	1:21
Livescu: „Nu se cuvine“	500.
Jules Brun: „Moșnegul de la munte“ (roman)	1:50
Bărsan: „Popasuri vânătoarești“	1:50
Becescu: „Stefan cel mare“	Cor. —50
Coatu: „Din viața țărănească“	1:50
Coșbuc: „Fire de tort“	2:50
„Povestea unei coroane de oțel“	1:50
„Săcontala“ Traducere liberă după Calidasa	5.—
„Cântec de vitejie“	1.—
Cujbă: „Povestiri din copilărie“	2.—
Caragiali: „Note și schițe“	2.—
Al. Florini: „Povești populare“	2.—
Iosif: „A fost odată“	1.—
S. Nădejde: „Robia Banului“	2.—
„Patimi“	2.—
Smară: „Corbul cu pene de aur“	2:50
Speranța: Teatru sătesc „Mireasa“	—50
„Cărcanii“	—50
„Lângă Pământ“	—50
Tănăsescu: „Teatru de școală“	1.—
Slavici: „Manea“	2:50
A. O. Maior: „Biblioteca copiilor“ vol. I. și II. și III.	1:60
Elena Farago: „Versuri“	1:50
Bolcaș: „Năvăliri barbare“	1.—
Ciocărlan: „Traiul nostru“	1:50
H Petrescu: Maxim Gorki nuvele	1.—
Ciura: „Icoane“	1:20
Stelian Rusu: „Foiletoane“	1.—
Bărsan Z.: „Ramuri“	2.—
Bontescu: „Ego“	1:50
Carmen Silva: „Valuri atinate“	1:50
Moruzi: „Rușii și Românii“	1:50
Răznovanul: „Popasuri vânătoarești“	1:50
Iorga: „Negotul și meșteșugul“	2:50
Bărsan: „Visuri de norod“	2.—
Negoescu: „Fabule și fabuliști“	1:25
Slavici: „Vatra părăsită“	2.—
„Din bătrâni“	2:50
Sandu Aldea: „Două neamuri“	1:50
Razelli: „Epigrame“	1:50
Mera: „Din lumea basmelor“	3:50
Cioflec: „Doamne ajută-ne“	1:50
Sadoveanu: „Mermântul unui copil“	2.—
„La noi în Viișoară“	2.—
Urechia: „Buceu“	1:50
Dauș: „Doamna Oltea“ teatru	1.—
Alexandri: „Poesii“	1:50
„Teatru vol. I. II. III și IV. și V.“	1:50
„Proză“ opere compl.“	1:50
Alexandrescu: „Versuri și proză“	1:25
Bolintineanu D.: „Opere compl.“	1:50
Creangă: „Opere complete“	1:0
Eminescu: „Lit-ratura populară“	1:50
„Geniu pustiin“	2.—
„Serieri politice și literare“	2.—
Filimon: „Ciocoi vechi și noi“	1:50
Negruții: „Opere complete“	1:50
Odobescu: „Opere complete“	1:50
Bratescu Voinești: „Nuvele și schițe“	1:50
Beldiceanu: „Chipuri de la mahală“	1:50
Boureaanu: Povestiri din copil.	1:50
Cunțan Maria: „Poesii“	1:25
Chendi Ilarie: „Prezidiu“	2:50
„Fragmente“	2:50
Grigorovitză: „Chipuri și graiuri din Bucovina“	2:50
Hudoș Constanța: „Frumos“	1:50
Iorga: „Istoria Românilor în chipuri și proane“	2:50
„Gânduri și sfaturi“	1:50
„Neamul românesc în Bucovina“	1:50
„Cuvinte adevărate“	2:50
„Sate și mănăstiri“	2:50
Iosif St. O.: „Credințe“	1:50
Manolache Hoda: „„	1:50
Jules Brun: „Moșneagul dela munte“	1:50
Livescu: „Floarea Ma in“	1:50
Lecca: „Poesii“	1:50
Popp Vasile: „Domnița viorică“	2.—
„Tis și plâns“	1:50

Popovici Aurel: „Vorbe înțelepte“	1:50
Petrescu N. Petra: „Ilie Marin“	1:50
Sadoveanu: „Soimii“	1:50
„Dureri înăbușite“	2.—
„Crisma lui Moș Precup“	2.—

„Opere complete“ de N. Nicolescu, C. Stamati și V. Cârlova la o altă intro singură Broșură. Prețul 1 cor. 50 plus porto 10 bani.

Din operele complete a lui Ioan Creangă a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie“ din editura „Minnerva“ premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechia: „In Bucegi“ (Narațiune) Format octav mare pagini 285 prețul 1 cor. 50 plus 20 porto.

„Popasuri vânătoarești“ de Ion Bărsanul pe 205 pagini formatul octav mare prețul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghiu. Pagini 280. Prețul Lei 2.

Ludovic Dauș: „Doamna Oltea“ (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din București în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentarea de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: „Rușii și Românii“ c'o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

N. Iorga: „Negotul și meșteșugurile în trecutul românesc“. Prețul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne“. Schițe din popor de Romulus Cioflec, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.

„Călăuza stațiilor balneare“ de Aurel Scurtu. Prețul 1 cor. 50 fil. plus 20 bani porto.

Sandu Aldea „Cărticica plugarului“ —50 bani plus 10 bani porto.

„Două neamuri“ de Sandu Aldea cu cuprinsul următor: Un arăndaș, Despărțire, La țară, Acasă, Tinerețe, Nepotul lui Mihals, Serii de iarnă, Invrăjbiții, O afacere, La oaste, Alte învoielii, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețul 1 cor. 50 plus 20 bani porto.

— Romanul „Robia Banului“ de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în pret de 2 Lei plus 30 bani porto.

„Dac'ași îl o păsăre“ romanță frumoasă pentru voce și piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l Ștefan C. Voicu. op. 1. prețul 50 bani plus 5 bani porto.

Haideți se sprijinim comerțianții români și numai dela comercianți români să cumpărăm.

Cine va cumpăra în anul acesta (cel puțin de 5 ori) dela comerciantul român: F. A. Degan din Fiume (Postafiock Nr. 163) va primi de anul nou un calendar românesc de părete gratis!!

Așa un calendar frumos nu a mai apărut până acuma Pentru cei interesați amintim, că conține un Bloc (carte) cu 365 foi în care să află toate sărbătorile noastre. Va avea și o corfă frumoasă pentru epistole sau lucruri de mână și pe deasupra, reprezintă în pictură artistică portul Fiume.

Acest calendar împodobește ori și ce salon, deci recomandăm să nu lipsească din nici o ca-ă românească.

Cereți prețurent românesc gratis! Degan trimite (franco) în un pachet de 5 kgr. și mai multe mărunțișuri.

Mulți îi laudă cafea cea bună, care costă un kgr. 1 fl. 20 (2 cor. 40), apoi Tea aromatică, Ciocoladă, „Aparat pentru fertul lăptelui tare practic“. Mandule, Sarăne, Stafide etc., pe cari la el în totdeauna le aflăm proaspete și cu prețul cel mai ieftin. Cei mai de fructe români comandă dela iel. Faceți comandă de probă frați români și vă veți convinge.

Serieți românește!

PUBLI CAȚI UNE.

Ajutoare pentru învățăcei dela comerțiu.

Societatea comercianților români din Brașov, oferă pe anii 1908—1910 ajutoare de câte 50—100 cor. anual pentru învățăceii aplicați deja, sau cari se vor aplica de aici înainte în Brașov la vre-o ramură de negoț.

Aceste ajutoare se asigurază învățăceilor pe tot timpul cât se vor afla în Brașov, la vre-o ramură de negoț, dacă se poartă bine.

Dela cei cari doresc vre-unul din aceste ajutoare, se pretinde să aibă cel puțin 2 clase reale, civile sau gimnaziale.

Petenții după aceste ajutoare au să substearnă aici următoarele documente:

1) carte de botez; 2) atestat de școală; 3) atestat medical; 4) atestat despre starea materială a părinților.

Cererile de ajutoare sunt a se adresa d-lui Ioan Săbădeanu, comerçant în Brașov.

Brașov, 5/18 Iunie 1908.

Ioan Săbădeanu,
președinte.

Ioan Lengeru,
secretar.

(1—3.)

Vilă de vânzare.

Posițiune admirabilă, pe Straje, cu curte și grădină care conține 4000 m.²; 55 m. front de stradă, se vinde din mână liberă cu preț redus.

Informațiuni Șirul Cetății Nr. 8 dela 9—10 oare a. m. și dela 3—4 oare p. m. (186,6—6.)

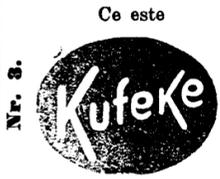
»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. *Descrisă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“), de *Tunarul din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăul unei cole de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Ce este

Cel mai probat și recomandat de cele dintâi autorități și mii de medici practici din loc și străinate ca cel mai bun nutriment pentru copiii sănătoși și bolnavi de catar de stomac și adolecenți. Este foarte nutritivă și promovează formarea musculaturii și a oaselor, regulează mistuirea și se capătă ieftin.

„Der Säugling“ broșură instructivă se capătă gratis în locurile de vânzare sau la R. Kufeke, VIEN III.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii Timișoara.

Concurs,

pentru ocuparea unui post de practicant la institutul de credit și economii: „TIMIȘIANA“ din Timișoara, dotat cu un salariu anual de: cor. 960 plătit în rate lunare anticipative.

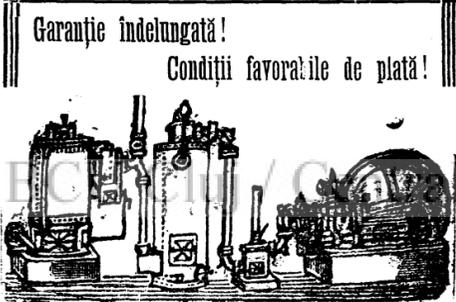
Dela concurenți se recere absolvarea unei școli comerciale superioare cu examen de maturitate, cum și cunoașterea în vorbă și în scris a limbilor română, maghiară și germană.

Cererile pentru ocuparea acestui post — scrise în toate trei limbile — cum și certificatele necesare, sunt a se înainta subsemnatei direcțiuni până la 1 August a. c., iar postul este a se ocupa din 15 August — până în 1 Septemvrie a. c.

Timișoara, la 8 Iunie 1908.

Direcțiunea

institutul de credit și economii „TIMIȘIANA“.

FABRICA DE MOTOARE

A. G. DRESDNER

una din cele mai vechi și mai mari FABRICI de MOTORE

Liferează

MOTORE și LOCOMOBILE

care funcționează: perfect, durabil, precis și sigur, puse în mișcare cu Gaz (Sauggas), Benzin, Ulei brut Acetylen.

Representant General și Deposit:

Gellért Ignác és T-sa,
Budapest, Teréz-Körút 41.

Telephon Nr. 12—91.
(175,3—20.)

GEORGE BUCĂ.
CROITOR DE BĂRBAȚI,
Brașov, Strada orfanilor Nr. 7.

Recomandă On. public atelierul său de croitorie bărbătească pentru confecționarea de haine bărbătești după ultima modă, cum și uniforme pentru Ștudenți.

Asemenea se află în prăvălia mea un asortiment bogat de stoffe moderne prima calitate cu desemnuri moderne.

Cu o praxă de mai mulți ani în branșa aceasta pe piața Brașovului sunt în stare a satisface cerințelor celor mai pretențioase, atât în croială modernă și lucrare solidă.

Apelând la sprijinul On. public semnez

Cu toată stima
George Bucă.

(141,2—10.)

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și târguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprindând rugăciuni de dimineață și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Această carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acesteia mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un semn de serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxoase și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură traicică neagră și aurită cu séu fără chip sfânt	Cor. b. —.90	Imit. de fildes cu catifea și închietóre	Cor. b. 2.65
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60	„ „ „ cu catifea și podóbă mai mare	3.10
„ „ „ cu încheietóre	1.80		
„ „ „ cu cadriu argintat și închietóre	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ întocmită de protopresbiterul Calistrat Coca ou aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindând asemenea toate rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pânză neagră	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxosă	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare	cor. 1.40

Tote acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vândătorii.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de instalațiuni, canalisări și apaducte, closete, trenajații, pivnițe, cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalizare și al statutului orașănesc.

In curs de 14 ani de când lucrez în Brașov ori și ce lucrare mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branșa mea.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Maiu st. n. și până în 1 Oct. st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

- Dela Brașov la Budapesta:**
- I. Trenul mixt la ora 5:46 min. dimîn.
 - II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2:45 m. p. m.
 - III. Trenul de pers. la ora 7:30 min. séra.
 - IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10:26 m. séra.

- Dela Brașov la București:**
- I. Trenul de persoane la ora 3:20 m. dim.
 - II. Trenul mixt la órele 12:00 m. p. m.
 - III. Trenul accel. la ora 2:19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
 - IV. Tren mixt la órele 7:47 séra.*
- * (care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu-Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5:15 min. dim.*
 - II. Trenul mixt la ora 8:41 min. a. m.*
 - III. Trenul de per. la ora 3:05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
 - IV. Tren de pers. la órele 7:00 m. séra.*
- (* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zérnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 8:40 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 4:16 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 9:46 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Budapesta la Brașov:**
- I. Tren acc. p. Arad la órele 4:52 m. dim.
 - II. Trenul de persoane la ora 7:12 dim.
 - III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2:09 m. p. m.
 - IV. Trenul mixt la ora 8:50 min. séra.

- Dela București la Brașov:**
- I. Tren. de pers. la ora 7:28 min. dimîn. (numai dela Predeal).
 - II. Trenul accel. la ora 2:18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluj).
 - III. Trenul pers., la ora 4:55 m. p. m.
 - IV. Trenul mixt. la ora 9:18 min. séra.

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8:16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la ora 1:59 m. p. m.*
- III. Trenul mixt, la óra 6:33 m. séra.*
- IV. Tren mixt, la órele 10:08 m. séra. (* au legătură cu Ciuc-Ghimes).

Dela Zérnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la ora 7:12 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1:39 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 7:07 séra.

Notă. Incepând cu 1 Iunie intră în circulațiune trenul direct Arad-Budapesta și trenul accelerat de dimineață Brașov-Budapesta.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul 10 fileri se vinde la zarafatul Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf, și la Eremias Nepoții.

Avis!

La însoțirea economică comercială „MUGURUL“ din Elisabetopol (Erzsébetváros) se caută ca conducător **un tânăr român** absolut de vre-o școală agronomică superioară. Reflectanții sunt rugați ași comunica condițiile. (195,2-3)

Se caută

Un ucenic pentru franselărie la D-l Nicolae Moldovan comerciant și franselar în **Maros-Heviz.** (193,3-3)

Institut indigen. Banca de asigurare „**TRANSILVANIA**“ din Sibiu

intemeiată la anul 1868
in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiilor de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nătrețuri și alte produse economice etc. asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit: pentru despăg. de incendii **4,484,278.83 c.**, pt. capitale asig. pe viață **4,028,113.12 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I, curtea I, și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

BĂILE DE SĂNĂTATE BUZIAS

Stațiune de cale ferată poște și telegraf.
Dela gara de vest din Pesta Vagon accelerat direct. Sesonul dela 15 Maiu—15 Sept.

Băi speciale pentru boale de inimă, pentru boale femești, suferințe de beșică și rinichi, piatră în beșică, catar de intestine și stomac, contra limfatecsmului, gălbănării, anemiei, scrofule, contra slăbiciunii generate și contra de boale cronice la femei. Isozare radioactive cu acid carbonic, sare și fer.

Prospect trimite la dorință: Direcțiunea băilor.
STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC AL BĂILOR MUSCHONG BUZIAS, livrează prompt ori-ce cantitate de acid carbonic curat, natural. Nu face parte din cartel.

Să nu se confunde cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu prompt și conștientios.
Adresa telegrafică: **MUSCHONG BUZIAS-FÜRDÖ.**
Interurban telefon: Nr. 18. Interurban telefon: Nr. 18.

NOUL OTEL

„**CONTINENTAL**“

proprietatea domnului Petru Popovici, situat în strada Castelului, Brașov,

s'a deschis.

Cel mai elegant otel din Brașov.

Patruzeci odăi.

Lumină electrică.

Băi și grădină la dispoziție.

Otelul este arangiat **cu cel mai elegant și modern confort** și e situat în centrul orașului, aproape de teatru și de aleele orașului.

167,11—10.

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din
ȘCOALELE DE POMI

FRIEDRICH GASPARI Co., în Mediaș (Ardeal) oferim cu prețuri scăzute toate articolele din școalele noastre de pomi ca: **văratici, ernatici, tufe de smeură, fragi, diferiți măracini pentru garduri. Coriferi, trandafiri etc.**

Catalog cu prețuri la cerere se trimite gratis.

Încălțăminte de tat felne
GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu șinoare.
Papuci albi.	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică.	Cisme de călărit.	Ghete de voi. jiu.
Papuci călduroși.	Gumasee.	Pantofi de casă
Papuci de postav.	Galoci.	

pentru Dame, Domni și Copii.
Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte — Ware asortiment.
Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.
Strada Vămii nr. 36, (vis à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Antreprize de pompe funebre
E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănă Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul său de înmormântare bogat asortat in cari tôte obiectele, atât sorte mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetice, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, caré funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vênét, pentru copii, precum și ciclii.

Comande întregi se eșecută **prompt și ieftin,** i au asupra-mi și transporturi de mörți in străinătate.

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

Primul atelier român de curelărie.

Primul atelier de curelar român
VASILIE MUSCALU
BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur
Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de hamuri de lucș și pentru lucru din piele de blanc, precum și tot felul de curele de incins, d. e. șerpăre de piele de tot felul: negre, galbine, de covor cu ținte, care este sub conducerea mea proprie.

Se primese și reparaturi de tot felul, d. e. eufere, geante de călătorie și pungi.

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata: plosei de lemn în orice mărime, îmbrăcate în curele fine.

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

PREȚURI MODERATE.